वार्षि□ i□

२०१७-१८

उमंग

:: संपाद□ मंडळ ::

प्रा. डॉ. प्रशांत कडवे	प्रा. डॉ. वंदना पळसापुरे
प्रा. संदीप पेटारे	प्रा. आनंद चहांदे

प्रा. कांचन इंगोले

:: प्र□ाश□ ::

डॉ. प्रशांत रामदासजी कडवे

प्राचार्य

न्यू आर्ट्स, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स कॉलेज, वर्धा

विद्यापीठ गीत

या भारतात बंधुभाव नित्य वसू दे......

या भारतात बंधुभाव नित्य वसू दे ।
दे वरचि असा दे ।
हे सर्व पंथ संप्रदाय एक दिसू दे,
मतभेत नसू दे ॥धृ॥

नांदोत सुखे गरीब - अमिर एक मतानी ।
मग हिंदू असो ख्रिश्चन, वा हो इस्लामी ।
स्वातंत्र्यसुखा या सकलांमाजि वसू दे ।
दे, वरचि असा दे ॥१॥

सकळांस कळो मानवता, राष्ट्रभाव-ना,
हो सर्वस्थळी मिळूनि समुदाय-प्रार्थना ।
उद्योगि तरुण वीर शीलवान दिसू दे ।
दे, वरचि असा दे ॥२॥

हा जातिभाव विसरुनिया एक हो आम्ही ।
अस्पृश्यता समूळ नष्ट हो जगातुनी ।
□ाळ निंदका मनीहि सत्य न्याय वसू दे ।
दे वरचि असा दे ॥३॥

सौंदर्य रमो घर-घरात स्वर्गापरी ।
ही नष्ट होऊ दे विपत्ति भीती बोहरी ।
तुकड्यास सदा सर्वदा सेवेत कसू दे ॥
दे वरचि असा दे ॥४॥

वं. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज

संपादकीय

रसिक वाचकांनो, आपण सर्वांचे आम्ही मनापासून स्वागत करतो. "उमंग" या वार्षिकांकाचे वैशिष्ट्य म्हणजे नव्या जाणिवेने ते आपल्यापुढे सादर होत आहे.

अनुभव आणि सद्विचारांच्या संस्कारा ने माणसाचा जगाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन बनतो त्याला नविन जीवनदृष्टी लाभते. तिच्यामुळेच मानवी मनाचे उन्नयन होऊन चारित्र्यनिर्मिती होत असते हे कार्य प्रामुख्याने साहित्य करीत असते. विचार, भावना आणि कल्पनांचा त्रिवेणी संगम म्हणजेच साहित्य आणि विचाराला परिपक्वता प्राप्त होण्यासाठी महाविद्यालयीन जीवनांपासून सुरवात होणे जरुरीचे आहे.

प्रकृतीपासून संस्कृतीकडे वळणारा हा मार्ग महाविद्यालयात रुजला जातो. म्हणून विद्यार्थ्यांच्या साहित्यिक गुणांना वाव मिळावा, त्यांच्या विचारांनी शब्दरुप धारण करावे, त्यांना लिहितं करावं हा हेतू समोर ठेवून दरवर्षी आम्ही महाविद्यालयात वार्षिकांकाला प्रकाशित करीत असतो. या उपक्रमाला विद्यार्थ्यांचा प्रचंड प्रतिसाद मिळतो. पण वार्षिकांकाला मर्यादा असल्यामुळे सर्वच साहित्याचा समावेश करणे शक्य नसते. ज्या विद्यार्थ्यांच्या साहित्य कृतींना स्थान मिळाले नाही त्यांनी निराश होण्याचे काही एक कारण नाही. आपल्या साहित्याचा दर्जा उंचावण्याकरिता त्यांनी आपली लेखणी सज्ज ठेवावी. आणि आपला वार्षिकांक चिरकाल टिकेल याची काळजी घ्यावी.

या वर्षीच्या वार्षिकांकाचे वैशिष्ट्य असे की, यात विद्यार्थ्यांनी जास्त संख्येने सहभाग दिला. या अंकात साहित्याच्या विषयांची विविधता आहे. वैविध्यपूर्ण असा हा अंक असून आपल्या खास शैलीने तो नटलेला आहे. या अंकाचे श्रेय अर्थातच विद्यार्थी वर्गाला आहे. सदर वार्षिकांक आकर्षक स्वरुपात सादर करतांना आमचा आनंद द्विगुणीत होण्यापेक्षा शतगुणित होत आहे असे म्हटले तर अतिशयोक्ती होणार नाही. ज्या मनांनी व करांनी आम्हांला सहकार्य केले त्या सर्वांचे आम्ही ऋणी आहोत. पुनश्चः एकदा सर्वांचे आभार.

शेवटी यात आमचे काय?

"फोडीले भांडार, धन्याचा हा माल
मी तो हमाल भारवाही"

या पुढेही सर्व सहभागी असेच आम्हास सहकार्य करतील अशी अपेक्षा बाळगून आम्ही आपल्या आशिर्वादाने समृद्ध होण्यासाठी आम्हांस आपल्या सुपुर्द करतो.

ध-यवाद !

संस्थापकांचे मनोगत

मित्रां-नो,

२०१७-१८ या सत्राचे वार्षिकांक विशेष आनंद देऊन गेले. दरवर्षी पेक्षा या वर्षी वार्षिकांकातील साहित्यात गुणात्मक वृद्धी जाणवली. विद्यार्थ्यांमधील गुण वैशिष्ट्यांना या माध्यमातून वाव मिळेल असा विश्वास वाटतो.

"उमंग' या वार्षिकांकासाठी प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनी घेतलेले कष्ट जाणवले. या वार्षिकांकाच्या शिर्षका प्रमाणेच विद्यार्थ्यांनी व प्राध्यापकांनी वाटचाल करावी आणि महाविद्यालयाचे नाव उंच करावे. माणूस घडण्याची प्रक्रिया या माध्यमातून पूर्ण होईल अशी अपेक्षा करतो. वार्षिकांकाची सजावट, लेखन, चांगले साधले आहे. या पुढेही विद्यार्थी व शिक्षक असाच उत्तम प्रतिसाद देतील अशी आशा आहे.

ध-यवाद !

डॉ. आर. जी. भोयर
अध्यक्ष
महिला वि□ास संस्था, वर्धा

आमचे आवडते नेते

विद्यार्थी मित्रां-नो,

आज आपल्या हातामध्ये २०१७-१८ या नविन वर्षातील वार्षिकांक देतांना विशेष आनंद होत आहे.

महाविद्यालयातील वार्षि□ां□ाची परंपरा प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनी पूर्वी प्रमाणेच टिकवून ठेवली आहे. या विषयी आनंद होतो. एकंदरीत साहित्यात झालेली भर त्याबद्दल समाधान वाटते. अभिव्यक्तीच्या अनुंषगाने झालेला आनंद या पुढे सर्वांना मिळेल अशी अपेक्षा करतो.

"उमंग' शिर्ष□ाप्रमाणे विद्यार्थ्यांनी आपल्या यशाची उमंग भरलेली पायवाट चालावी या करिता पुढील प्रयत्नांसाठी शुभेच्छा देतो आणि असेच प्रयत्न पुढे चालू ठेवावे अशी आशा बाळगतो.

ध-यवाद!

आ. डॉ. पंकज भोयर
वर्धा विधा-नसभा

प्राचार्यांचे मनोगत

विद्यार्थी मित्रां-नो शै□ि□□ सत्र २०१७-१८ चा "उमंग" वार्षिक अंक आपल्या हाती देताना मनस्वी आनंद होत आहे. विद्यार्थी जीवन मा-नवी जीवनाचा आधारस्तंभ आहे असे संबोधले जाते. कारण ह्यावरच भावी आयुष्याची आधारशिला निश्चित होते. परीश्रमपुर्वक मन लावून व शिस्तबद्धतेने अभ्यास करु-न आपल्या स्वप्नपुर्तीसाठी झट□ारे, प्रयत्नांची पराकाष्ठा करणारे व ध्येयप्राप्तीसाठी धडपडणारे विद्यार्थी यांच्या उज्वल भविष्य निमिर्ती व सर्वांगीण विकासाकरिता त्यांना नवीन अनुभव व विचार प्रकट □र□या□रिता लेख, कविता, कथा व इतर साहित्य लेखनाची प्रेरणा तसेच प्रोत्साहन देण्याचे कार्य महाविद्यालयातून केले जाते.

विद्यार्थ्यांच्या सुप्त कलागुणांना व त्यांच्या अमुर्त भावनांना हक्काचे व्यासपीठ देवून "उमं□" हा वार्षिकांक प्रकाशित करीत आहोत. विद्यार्थ्यांची भरारी गरुडझेप ठरो हीच शुभेच्छा. पुढील आयुष्यातील शैक्षणिक, सांस्कृतिक प्रगतीसाठी सुयश चिंतितो.

डॉ. प्रशांत रा. कडवे
प्राचार्य
न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अॅ-ड सायन्स
कॉलेज, वर्धा

विनम्र श्रध्दांजली

आमचे प्रेरणास्थान व मार्गदर्शक प्राचार्य व्ही. के. पांडे यांना विनम्र श्रध्दांजली

अभिनंदन

आमचे प्रेरणास्थान व मार्गदर्शक डॉ. राजेश जी. भोयर यांची सिनेट सदस्य म्हणून निवड झाल्याबद्दल त्यांचे हार्दिक अभिनंदन

आई

□. कल्याणी मोहनराव उमाटे
व□ ११ वा

आईसारखी आईच असते तिला दुसरी उपमा नसते. आई खरच काय असते. 'लेकराची माय असते, वासराची गाय असते. आई असते जन्माची शिदोरी, सरतही -ाही आणि उरतही नाही'.

नवा समाज उदयास यावा असे वाटत असेल तर आईचा मा-न स-मा-न □र□ हे आवश्यक ठरते आई ही घराची नव्हे तर पू□ कुटुंबाला वळण देणारी असते. आई म्हणजेच संस्कार देते. लहानाचे मोठे करते तिला कधी विसरु नये. कुटुंबातील सर्व अडचणी झेलून व बाबांचा सामना करुन ती आपल्याला जेवणाची सोय उपलब्ध करुन देते. जर एखादया बाबाला धुम्रपान करण्याची सवय असेल तर ती सर्व □टुंबाला घेऊन चालते तिच्या पोटात जेवणाचा एकही कण नसून ती रडू-न भु□न ती मुलां-ना प्रेमाची भाव-ना मिळून देते ती म्हणजेच आई. ती अतिशय मानी स्वभावाची आहे. स्वाभीमान म्हणजे जीव-न लाचारी म्हणजे मृत्यू असे ती नेहमी म्हणते. तिचा स्वाभिमान माझ्यातही उतरला असावा. मी शिस्तप्रिय म्ह□न सगळेज□ माझा गौरव करतात. पण ही शिस्त माझ्यात आली कुठू-न? लहानपणी आईच्या हाताचे मी चांगले धपाटे खाल्ले त्यातू-न मला ही शिस्त लागली. जिथली वस्तू तिथेच ठेवली पाहिजे. आई ही शेतामध्ये राबराब कष्ट करुन घाम गाळून तिने मला पोसले व इतर शिक्षणाला बाबांच्या लपू-न पैसे दिले. ती शिक्षणाला पू□ हातभार लावते परंतु मोठे झाले की तिला फुकट विचारत नाही. आईचे ते फक्त परमेश्वरालाच माहित असते. चांगल्या पदावर लागले असेल तर तिला आपण कसे विसरतो ते आपल्यालाच माहित असते. आता हया जगात आईला पायातली चप्पल समजले जाते परंतु हे चुकीचे आहे. जन्म देणारी आई असते, पालन पोषण करणारी आई असते व बाबाही असतात. धरतीवर मरेपर्यंत सांभाळ □र□ारी भूमी असते व छतासारखी सांभाळ करणारी सावली असते.

संस□ार

□. ममता मोहनराव काळभांडे

संस□ार म्हणजे नेमके काय असते? संस्कार संस्कृतीतून उत्पन्न होतात तसेच संस□ती पण संस्कारांवर निर्भर असते. दोन्ही एकमेकांवर आधारित असतात. संस्कार म्हणजे मानव व मानवसमाजाच्या चांगल्या सवयी असे सद्गुण हे मानवात असले पाहिजे. अशा गुणांचा फक्त व्यक्तीगत लाभ नसतो तर सर्व समाज त्यापासून लाभान्वित होतो. निरोगी समाज जीवनाकरीता उत्तम संकरित मानव आवश्यक आहे. संस्काराशिवाय जीव-न भरकटलेल्या जहाजाप्रमाणे असते. जीवनात संस्काराचे खूप महत्व आहे. संस□ाराशिवाय जीवन शून्य असते. संस्कार मनुष्याला श्रेष्ठ बनवतात, उत्तम आकार देतात. आपल्या बोलण्यावर चालण्यावर व राह□ीमा-नावरु-न आपले संस्कार कळते. आपल्याला माहिती असले पाहिजे की मोठयाशी कसे बोलावे आणि लहानांशी □से बोलावे. जसे दररोज आंघोळ करणे आवश्यक असते. तसेच देवाच्या पाया पडून नमस्कार घ्यावे, आपली दिनचर्या करावी आणि आपले कोणते काम केव्हा करावे त्याची नोंद घ्यावी. मानवाने वाईट बाबी करायला नकोत जसे दारु, गुट□ा, धुम्रपान अशा वस्तूंच्या सेव-ना-ने आरोग्य बिघडते. हे शरिरासाठी हानीकारक आहे हे सुध्दा संस्कार असतात. संस्कार म्हणजे मोठया व्यक्तिचे सन्मान व आदर करणे होय.

संस्कार चांगले असतील तर आपण मोठया पदावर चांगले काम करु शकतो. त्याचबरोबर आपले काही लोक आदर व सन्मान करतील हे सर्व संस□ार लहा-नप□ापासू-न असायला हवे तरच आपण उत्तम जीव-न जगू शकतो. संस्कार हे आपल्याला आई वडीलांकडून नव्हे तर शिक्षकांकडून पण मिळतात. शिक्षक हे आपल्याला वेगवेगळे शिक्षणाचे मार्ग उपलब्ध करुन देतात तरच आपण यशस्वी होऊ शकतो अन्यथा नाही. □ाही संस□ार आपल्याला संविधानातूनही मिळतात पण त्याला अंगी बाळगणे हे आपले कर्तव्य आहे. संस्कार हे आपले कर्तव्य आहे. संस्कार हे जुन्यापिढीला असले तरच पुढल्या पिढीला चांगले संस्कार मिळू शकते.

मुलींचे शिक्षण

□. □ल्या□ी मोहनराव उमाटे

नवा समाज उदयास यावा असे वाटत असेल तर मुलीला शिक्षण देणे आवश्यक आहे. मुली सहिष्णू असतात त्यांना शिक्षण मिळाले तर त्या स्वतःबरोबर समाजाचाही विकास घडवून आणतात. नव्या वर्तनासाठी मुलींना शिक्ष□ दिले तर त्यांची क्रियाशक्ती राष्ट्राच्या उपयोगी पडते. मुली अधिक शिस्तीने आणि नेटाने काम करु शकतात. आज अनेक गौरवाची कामे मुली करतांना दिसत आहे. मुलगी शिकू ला□ली. पुर्वी मुलीला दुय्यम स्थान दिल्या जात होते. पुर्वी तर मुलीला पायाची दासी म्हटले जाई. सावित्रीबाईच्या प्रयत्नाने स्त्री शिक्षणाला सुरुवात झाली. त्यांच्यासाठी ज्ञानाचा मार्ग उघडू-न दिला. आजही गुणवत्ता यादीत मुलीच जास्त आढळतात. तरीही समाजामध्ये त्यांच्याकडे बघण्याचा दृष्टीकोन बदललेला दिसून येत नाही. आजच्या युगात मुलगी ही मुलांपेक्षा केव्हाही समोरच दिसेल. मुलगी ही दोन्ही घर तयार करणारी असते.

मित्रतेची भावना

□. मोनाली लक्ष्मणराव हजारे
व□ ११ वा

- मित्रता ही आपल्या जीवनातील अनमोल ठेवा आहे. आपणास मित्रतेची भुमिका सहजरित्या भासते, गरज वाटू लागते.
- मित्रता अशी असली पाहिजेकी दो-न □िवा अतिरिक्त जीवांची किंवा माणुसकीची निष्ठा, प्रेम, भाव-ना, विश्वास गोष्टी मित्रतेमध्ये दिसू-न यावी.
- मित्र व मैत्रिणीमध्ये जो असलेला विश्वास व भावना आदर प्रेम निष्ठा ही कधीच कमी होता कामा -नये. मायेच्या कुशीतून जेव्हा आपण शाळेत जातो तेव्हा आपल्याला कुणीतरी बोलायला हसायला व इतर गोष्टी सांगायला व अधिक गरजांसाठी मित्र मैत्रीणीची गरज भासते.
- माझ्या जीवनातील मित्रतेची भावना जी आहे ती फक्त त्याच लोकांना कळेल की ज्यांची मित्रता एका विश्वासाच्या व भावनेच्या फुलाच्या कळीसारखी असते म्हणजे एकटी कळी जेव्हा सुर्याच्या प्रकाशाने उमलत्या पाकळयाने त्या फुलाची व झाडाची शोभा दिसून येते त्याच प्रकारे आपल्या मनातील चेहऱ्यावर निष्ठा दिसू-न येते. मित्रता म्हणजे सजिव, निर्जिव यांच्यावर निष्ठा असणे. झाड हे आपल्याला शुद्ध प्राणवायु देण्याचे काम करीत असते कारण त्याला मनातील आ□ां□ा अपेक्षा समजू लागतात.
- तसेच पुस्तक पहिलेतर आपली मित्रता पुस्तकासोबत असली पाहिजे. पुस्तक हे जेव्हा जेव्हा आपल्याला त्याची गरज वाटू लागते तेव्हा त्यावेळी ते नक्कीच कामात पडते. इतकेच खरे आहे की ते पुस्तक त्याच्या भावना, प्रेम व निष्ठा दाखवू शकत नाही. पण तो नेहमी आपल्यावर विश्वास नक्कीच करते कारण त्यांना माहित आहे की हा व्यक्ती ती माझ्यातून काहीना काही घडवून येईल. काहींना काही एक संस्कारीत नागरिक बनेल किंवा मित्रतेची भावना देणारी कळी ब-नेल.

- प्रियंका संजय धामंदे (बी. ए. ३ सेमी.)

आई

आई वडील माझे थोर
□ाय सांगू त्यांचे उपकार
जीवनाच्या वाटेवरती ि□ती
असतो त्यांचा आधार
आई माझी मायेचा सागर
दिला तिने जीवनाचा आधार १

तळपळत्या उन्हात रखरखत्या तान्हात
राहिलिस तू माझ्यासाठी कष्टाच्या घामात
□धी मिळेल मुठभर घास
□धी घडेल तिचा उपवास
ओल्या मातीतूनी चालतांना
तुडविले काटयाचे फास
आई माझी मायेचा सागर
दिला तिने जीवनाला आधार

नवाची चांदणी ग तू चंदनाची कोर
शितली तुझी छाया मला हवी जीव-भर
तुझ्या शितल छायेमध्ये उभे आयुष्य जगेल
आई देवापाशी सुध्दा मी तुलाच मागेल
आई माझी मायेचा सागर

-

पणती वंशाची

वंशाचा दिवा हवा म्हणून
□ा विझवता पणती वंशाची
□ा नाही देत तिला एक संधी जगण्याची

दिवस सरला रात्र सरली
सोड जुने विचार
वंशाच्या तेजस्वी पणतीचा □रा -ना स्वी□ार

ती कल्पना ती सुनिता
अवकाश कवटाळले त्यांनी
झाशीच्या या रणरागिणीची तलवार तळपली रणी.

जोतिबा अन सावित्रीनी केला स्त्रिचा उध्दार
जिजामातेने दिधला आपणास
शिवबा सम र□वीर.
आई, आजी अन् बहिण
तीच आहे जीवनसखी
तीच सीता ती द्रोपदी, नाही कोण तिच्यासारखी.

आहे ती स्वर्गातील देवता
□ा करता मग तिची हत्या
□ा नाही देत तिला एक संधी जगण्याची.

- मयुरी मधुकरराव तांबेकर (बी. ए. ४ सेमी.)

आई असे नांव ठेवले कोणी

आई तुझे ‘आई’ असे नांव ठेवले को□ी?
नाही अपेक्षा, नाही तक्रार
असे वागायला शिकवतं का गं तुला कोणी?

पोटभर जेवायला देते तू सगळयांना
स्वत:साठी मात्र शिळेच असते तुझ्या ताटात

आई माझी माय माझी तुझा महिमा किती छान गं
□वियत्रीना पण दिसे तू दुधावरची साय गं

घरात आल्या पाहुण्यांना नेसवते साडी छान गं
पदर तुझा पण फाटका तुला दिसत कसा न्हाय □

माझं बाळ, माझा सोन्या दिवसभर बोलत राहतेस
थकत कशी न्हाय गं?
समुद्राएवढे प्रेम देतेस तुला मिळते तरी काय गं?

आई तुझं ‘आई’ असे नांव ठेवलं कोणी?
नाही अपेक्षा, नाही तक्रार असं वागायला शिकवतं
□ा गं तुला कोणी?

ती मुलगी मराठी असते!

□पनीमध्ये अनेक सुंदर मुली असतात
पण जी गोड लाजते,
ती मुलगी मराठी असते.

□पनीमध्ये मुली जिन्स घालून येतात,
पण जी जिन्सबरोबर पायात पैज□ घालते
ती मुलगी मराठी असते

□पनीमध्ये अनेक मुली असतात
पण वात्रटपणा केल्यावर कानाखाली वाजवते
ती मुलगी मराठी असते.

□ॉलेजमध्ये अनेक मुली असतात
स्वत:च्या नोटस् सहज दुस-याला देते
ती मुलगी मराठी असते.

शॉपिंगलाही अनेक मुली जातात
□र्चाचा विचार करुन फक्त कानांतले घेऊन येते,
ती मुलगी मराठी असते.

प्रेम सगळे करतात,
पण आयुष्यभर जो कुठल्याही परिस्थितीमध्ये
जी प्रमाने साथ देते, ती मुलगी मराठी असते.

फुल

आयुष्य जरी एका दिवसाचे
□ाम त्याचे लाख मोलाचे

सुख दु:खात असतो सोबती
फुलाची ही थोर महती

घेवू शिकवण आपण फुलांकडू-न
सुख दु:ख वाटू सर्व मिळून

आयुष्यात असेल आपल्याही सुगंध
दृढ होतील ऋणानुबंध

सुविचार

- परी□ा म्हणजे स्वत:च्या आत डोकावून पाहण्याची संधी.
- भाकरी आपल्याला जगवते आणि गुलाबाचं फुल कशासाठी जगायंच हे शिकवतं.
- मित्र परिवारासारखे असावेत म्हणजे आयुष्याचे सोने होते, आयुष्यात भावनेपेक्षा कर्तव्य मोठे असते.
- एवढे लहान बना की प्रत्येक जण तुमच्यासोबत बसू शकेल आणि इतके मोठे ब-ना □ी जेव्हा तुम्ही उभे रहाल तेव्हा □ो□ीही बसलेला -रसेल.

□□

तुमच्या जीवनात एखादा महत्वाचा क्षण येतो, तो क्षण न बोलताच तुमच्या आयुष्याबद्दल □ूप □ाही सां□ू-न जातो,
तो क्षण तुमचा आत्मविश्वास वाढविणारा असू शकतो.
तुमच्या जीवनात अनेक अपयश येतात पण तो क्षण आठवताच तुम्ही त्या अपयशावर मात करु शकता.

- दुर्गेश विजयराव सलामे
  BCCA- III Sem.

एका भाकरीसाठी

□. सुषमा विजयराव आदमने
MSW-II Sem.

एक गोष्ट सांगतो खरी,
जरा ऐका कान देऊनी,
एक छोटू होता गावातला,
त्याची लाडकी भाकरी,
त्याचा बाप होता शेतकरी,
झाला होता कर्जबाजारी,
मागे सोडून माय ले□ा,
□ेला तोच देवाघरी,
आला नाही त्याच्या मदतीला कोणी,
□ोण देणार हो त्या दोन जीवाला भा□री,
मग केली कामे दोघांनी, एका भाकरीसाठी,
रोज जाई शांत झापी,
□ाऊनी एकच भाकरी,
एका दिवशी काय झाले,
जणू आभाळ फाटले,
पोर□ा □रु-न माय गेली देवाकडे,
आता सगळा भार एका छोटूवर आला,
मायाविना पोरगा कसा वेडयागत झाला.
झोपडीही गेली त्याची, नेली एका सावकाराने,
आला रस्त्यावर छोटू, त्याची अजब कहाणी,
□ेला शहरात छोटू, घाई भू□ क्षमण्याची,
आठवण रोज येई त्याला एका भाकरीची.

□ेला मागायास जेव्हा, मिळाले शिव्याच पदरी
एक दिवस छोटूने डाव असा साधला,
भाकरी चोरुन तो दूर पळू ला□ला.
भुक क्षमवण्याची पोटा.
तो दरोडे घालू लागला.
भ्रष्ट श्रीमंतांना तो रोज लुटू लागला,
एकदा पोलीसांनी मग सापळाच रचला
त्यात छोटू बघा कसा अडकून फसला.
शिक्षा दयायास मग त्याला
आणले न्यायाधिशाच्या समोरी
विचारले साहेबांनी त्याला
एवढे कर्म कशासाठी.
तो रडला म्हणाला वर पाहुनी,
साहेब हे □र्म माझ्या एका भाकरीसाठी,
संपली कहाणी छोटूची
आहे बदनामीच पाठी,
पण त्याच जगण मरण होत
फक्त एका भाकरीसाठी,
फक्त एका भाकरीसाठी.

पुस्तके सांगतात गोष्टी गत वैभवाच्या

-वैभव वा. -ना□पूरे MSW-II

तक्षाच्या, मानवाच्या,
आजच्या, उदयाच्या
एकेका क्षणाच्या
आनंदाच्या, दु:खाच्या
फुलांच्या, थलांच्या
जयांच्या, पराजयांच्या
प्रेमाच्या, प्रहाराच्या

या पुस्तकांच्या गोष्टी
तुम्ही ऐकणार नाहीत का?
पुस्तके काही सांगू इच्छितात,
तुमच्या जवळ रा़ इच्छितात,
पुस्तकांत चिमण्या बोलत असतात,
पुस्तकांत शेत डोलत असतात.

पुस्तकात झरे गुणगुणत असतात,
पऱ्याच कहाण्या सांगत असतात,
पुस्तकात रॉकेट रहस्य आहे,
पुस्तकात विज्ञानाचे हास्य आहे,
पुस्तकात किती मोठा संसार आहे,
पुस्तकात ज्ञानाचे भांडार आहे.
तुम्ही या पुस्तकांच्या जगात,
येणार नाहीत का?
पुस्तके काही सांगू इच्छितात,
तुमच्या सोबत राहू इच्छितात.

आई

-अश्विनी अ. गेटमे BCCA-II Sem.

जगण्याच्या धडपडीत
घर सुटतं पण...
आठवणी कधी सुटत नाहीत...
आयुष्यातलं आई नावाचे पान..
□ाहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही..
तळहाताचा पाळणा करुन सांभाळते ती आपल्याला..
आपल्या आयुष्यात आनंदाचा..
नेहमीच खुलवतं ती मळा
आपण जरी विसरलो..
तरी माया तिची कधी घटत नाही..
आयुष्यातलं आई नावाचे पान..
□ाहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही..
तिच्या अखेरच्या श्वासापर्यंत
तिला आपलाच लळा असतो..
हयातच तिच्या जगण्याचा सोहळा असतो..
तिच्या पंखाखाली मन निवांत असते..
चिंता कधी वाटत नाही..
आयुष्यातलं आई नावाचं पान..
□ाहीही झालं तरी कधीच मिटत नाही..
□धीच मिटत नाही...
आधुनिक भारत आणि व्यसनाधिनता

आधुनिक भारत आणि व्यसनाधिनता

प्रा. गौरक्ष चंद्रकात महात्मे
वाणिज्य विभाग

भारत संपू□ विश्वाला शांती, भक्ती, सदाचार, प्रेम शिकवणाराचे नसून सोबतच विज्ञान, व्यापार आणि नितीमत्ता पटवून देणारा, नवरत्नाची खाण असलेला परम पवित्र देश आहे.

शुन्य सांगणारे आर्यभट्टापासून तर -नीती व अर्थशास्त्र सांगणारे चाणक्यापर्यंत आणि अणु रेणूचा सिध्दांत सांगणारे महर्षी कणाद व समाजाला दिशा देणारे महात्मा बुध्द सुध्दा याच मातीतून जन्माला आले. अनेकानेक कर्तृत्ववान, शौर्यवान आणि बुध्दीमान पुरुषोत्तमां-ना व महा-न □वी, संत महंतांना जन्म देणारी ही भारत माता रत्नगर्भची आहे. खरंच गर्व वाटावा, असा महान देश आहे भारत.

आधुनिक जगात देखील आपण मागे नाही. तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीत आपण पहिल्या रांगेत आहोत. संपूर्ण विश्व आपल्याला विविधतेनी नटलेला देश, धर्म संस्काराचा मानवतावदी असा देश, विद्वानांचा देश अशा अनेक उत्कृष्ट सर्वनामांनी ओळखतो. एकंदरीत आपण ज्ञा-न विज्ञानाच्या बाबतीत जगतगुरु आहोत असा संपू□ विश्वाला विश्वास आहे.

जगातील सर्वात मोठी तरुणाई सुध्दा आपल्या देशाला लाभली आहे. पण शोकांतिका हीच की हा भारतीय तरुण एक भयानक राक्षसाच्या दाढेत सापडला आहे तो म्हणजे व्यसन.

"व्यस-न' हा शब्द मुळात वि-आसन या संस्कृत धातू पासून बनला आहे. वि-कृती, आसन, आहार अर्थातच विकृत आहार किंवा विकृत क्रिया म्हणजे व्यसन होय.

शास्त्रज्ञांच्या मते व्यसनाची व्याख्या आणि प्रकार सांगतांना आचार्य म्हणतात,

द्युतमांससुरावेश्या खेटचौर्य पराड्नाः
महापापनि सप्तेति व्यसनानि त्यजेद्बुध.

अर्थात, बुध्दीमान मनुष्य हा द्यृत-जुगार, मांस-मांसाहार, वेश्या-वेश्या□म-न, सुरा-मद्यपान, खेट-शि□ार, चौर्य-चोरी आणि परागणाः -परस्त्री सेवन हे सात व्यसन कधीही करत नाही.

परंतु आधुनिक काळात व्यसनाची परिभाषा संपू□ बदललेली आहे, क्रिकेटवर किंवा मद्यगृहामध्ये जूगार खेळणे प्रतिष्ठेचे मानले जाते.

मांस भ□□ ही शौर्यपू□ क्रिया समजून सर्वत्र अस्खलीतपणे केले जाते. चर्चासत्रामध्ये अश्लिलता शिखर गाठते आहे. ब्रांडी आणि बियर श्रीमंती दर्शविणारे द्योतक समजले जाते. शिकारीवर शासनाची बंदी म्ह□-न सांगायला पण ती न्यू-नता एकमेकांचे पाय खेचून आणि भांडणे करुन काढली जातात. करचोरी, भ्रष्टाचार आणि चौर्यकर्म सहजरित्या पू□ होतांना दिसून येते. शालीनता, चारित्र्य हे नष्ट होत आहे. या सर्वघडामोडींना आपण व्यसन मानतच नाही, मुळात हे धक्कादायक.

आजकाल कोण दारु पीत नाही हो, हे तर चालतेच आहे, तारुण्य हे याचसाठी असते. अशा वाक्यांनी आपण आपले व दुसऱ्याचे दृष्कृत्य दाबण्याचा प्रयत्न करतो. हे जीवन एकदाच मिळते म्हणे, मग त्यात मजा -नाही □ा □रावी? अरे, माझं ही म्ह□□ तेच आहे. हा मनुष्य जन्म वारंवार मिळत नाही त्यात सदाचार, आरोग्य व सुबुध्दीसाठी आपण प्रयत्न करायला हवा.

या सर्व दृष्कृत्यामुळे व व्यसनाधिन प्रवृत्तीमुळे आपल्याला काय परिणाम भोगावे लागत आहे. आपल्या देशात दरवर्षी ६ टक्के लोक कँन्सरने मृत्यूमूखी पडतात त्यात ५ टक्के लोकांना व्यसनामुळे कर्करोग होतो. या व्यसनामुळे मानसिक स्थैर्य नाहिसे होते व मनोबल कमी होऊन माणूस हा □न्हे□ार प्रवृत्तीचा होतो. चोरी, खू-न, आत्महत्या, भ्रष्टाचार याचा सरळ संबंध या व्यसनाशी आहे. समाजात मद्यपान, मांसाहार, जू□ार, वेश्यागमनासारखे व्यसन वाढले की या सामाजिक समस्यांही स्वतः वाढतील. जागोजा□ी रोग, हिंसाचार, कष्ट आणि अराजकता पसरण्याचे मुख्य कारण आहे हा व्यसनरुपी रावण, चला निर्व्यसनी, एकपत्नीव्रती, विवे□बुध्दी श्रीराम ब-नून या व्यसनरुपी रावणाचा सदाचार रुपी बा□ां-नी वध □रुया!

मराठी विभाग
२०१७-१८

डॉ. वंदना पळसापुरे

१९९६-९७ पासून महिला विकास संस्था, वर्धा अंतर्गत न्यू आर्टस, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स कॉलेजची स्थापना करण्यात आली. तेव्हापासून मराठी विषयाचे अध्यापन महाविद्यालयात सुरु झाले. बी.ए. बरोबरच पुढे महाविद्यालयात मराठी विषयामध्ये पदव्युत्तर अध्यापन (एम.ए.) सुरु झाले आणि सत्र २००६-०७ पासून वर्धा जिल्ह्यामध्ये सर्वप्रथम एम.फिल. (मराठी) चे अध्यापन सुरु झाले. या अध्यापनाकरिता आवश्यक असे समृद्ध ग्रंथालय महाविद्यालयात सुरु करण्यात आले. मराठी विभागांतर्गत अनेक विद्यार्थ्यांनी त्यांचे उच्च शिक्षण यशस्वीरीत्या पूर्ण केले आणि सध्या ते अनेक शासकीय, निमशासकीय क्षेत्रांमध्ये कार्यरत आहेत. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठातून गुणवत्ता यादीमध्ये या विभागाच्या एकूण तेरा विद्यार्थ्यांनी आजपर्यंत स्थान मिळविले आहे. ही महाविद्यालयासाठी अभिमानाची बाब आहे.

मराठी विषयामध्ये विद्यापीठ स्तरावर प्राविण्यप्राप्त विद्यार्थी

अ.क्र.	नाव	वर्ष	वर्ग	गुणवत्ता
१	कु. कांता महाकाळकर	२००२-०३	एम.ए.	१० वी मेरीट
२	कु. रजनी सातभाई	२००३-०४	बी.ए.	सुवर्ण पदक
३	श्री. प्रशांत आडे	२००४-०५	बी.ए.	सुवर्ण पदक
४	कु. प्रमोदिनी सा[illegible]रे	२००६-०७	एम.ए.	१० वी मेरीट
५	कु. लिना भजभुजे	२००८-०९	एम.ए.	५ वी मेरीट
६	कु. सिमा डंभारे	२००९-१०	एम.ए.	८ वी मेरीट
७	कु. सिमा चौधरी	२००९-१०	एम.ए.	१ ली मेरीट
८	कु. मंजु वरफडे	२०१०-११	एम.ए.	६ वी मेरीट
९	कु. सिद्धार्थ शंभरकर	२०११-१२	एम.ए.	१ ला मेरीट
१०	कु. वैशाली देवडे	२०११-१२	एम.ए.	२ री मेरीट
११	कु. संजीवनी वरफडे	२०१२-१३	एम.ए.	१ ली मेरीट
१२	कु. शुभांगी बुधबावरे	२०१२-१३	एम.ए.	३ री मेरीट
१३	श्री. पंकज आत्राम	२०१३-१४	एम.ए.	१० वा मेरीट

मराठी विभागातर्फे दरवर्षी मराठी अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात येते. सत्र २०१७-१८ या सत्रात मराठी अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात आली. या मंडळाअंतर्गत विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांना विविध विषयाचे ज्ञान मिळावे म्हणून तज्ञ मार्गदर्शकाचे व्याख्यान ठेवण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या सृजनशिलतेला वाव मिळावा म्हणून विविध विषयावर 'निबंध वाचन' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या मंडळाअंतर्गत विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम घेण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या सृजनशिलतेला, कल्पनाशक्तीला त्यांच्या कलागुणांना वाव मिळावा म्हणून 'ध्यास' साहित्य फलक, महाविद्यालयात तयार करुन विद्यार्थ्यांनी स्वत: तयार केलेल्या कविता, कथा, लेख, चारोळी प्रकाशित करण्यात आले. मराठी विभागातर्फे सहलीचे आयोजन करण्यात आले. ही सहल महानुभाव संप्रदयाची काशी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या रिध्दपूर या गावी नेण्यात आली.

१ जानेवारी ते १५ जानेवारी २०१७ या कालावधीत मराठी भाषा पंधरवाडा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमाअंतर्गत मराठी विभागाने महाविद्यालयात स्वयंस्फूर्त कविता, वक्तृत्व स्पर्धा, शुद्ध लेखन स्पर्धा तसेच तज्ञ लोकांची व्याख्याने इ. कार्यक्रमाचे आयोजन करुन विदयार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेसंबंधी रुची निर्माण व्हावी म्हणून तसा प्रयत्न केला गेला.

गृहअर्थशास्त्र विभाग

प्रा. कांचन इंगोले

१९९६-९७ साली न्यू आर्ट्स, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स महाविद्यालयाची स्थापना करण्यात आली. तेव्हापासून महाविद्यालयात गृहअर्थशास्त्र हा अभ्यासक्रम घेण्यात येतो. हा अभ्यासक्रम पूर्णत: केवळ विद्यार्थिनींसाठी असून पूढे जाऊन उत्तम गृहिणी बनण्यास मदत होते. त्यामुळे या अभ्यासक्रमाला चांगला प्रतिसाद मिळतो. विभागातर्फे इतर विद्यार्थ्यांसाठी सुध्दा कमी कालावधीचे अभ्यासक्रम सुरु करण्यात आलेले आहे. जसे सर्टीफीकेट कोर्स इन कुकींग अँड बेकींग, डीप्लोमा कोर्स इन कुकींग अँड बेकींग इत्यादी. गृहअर्थशास्त्र विभागातर्फे वर्षभर विद्यार्थ्यांसाठी कार्यक्रम घेण्यात येत असतात. गृहअर्थशास्त्र विभागात विद्यार्थ्यांच्या सोयी तसेच प्रात्यक्षिकेसाठी आवश्यक सर्व सुविधा उपलब्ध आहे, सुसज्ज अशी तयार प्रयोगशाळा आहे.

तसेच २०१७-१८ या सत्राच्या सुरवातीलाच 'जागतिक स्तनपान सप्ताह', च्या निमित्ताने सर्व विद्यार्थीनींनी व विभाग प्रमुख यांनी नालवाडी येथील अंगणवाडीला भेट दिली तसेच तेथे पोस्टर प्रदर्शनी लावून तेथील स्त्रियांना मार्गदर्शन करण्यात आले. तेथील बालकांना बी. ए. तृतीय वर्षाच्या विद्यार्थीनींनी शिवलेल्या कपडयांचे वितरण करण्यात आले. 'राष्ट्रीय पोषण सप्ताह' विभागातर्फे हा सप्ताह आयोजित करण्यात आला, या सप्ताहादरम्यान विद्यार्थीनींसाठी पोषण आहाराची पोस्टर प्रदर्शनी व पोषक आहाराची स्पर्धा आयोजीत करण्यात आली. महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थी व प्राध्यापक मंडळी तसेच स्कूल ऑफ ब्रिलीयंट्सचे शालेय विद्यार्थी यांनी प्रदर्शनीला भेट दिली. सप्ताहादरम्यान गृहअर्थशास्त्र विभाग व शारीरिक शिक्षण विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने गेस्ट लेक्चर आयोजित केले होते त्यात एसडीबी फिटनेस क्लबच्या संचालिका सोनाली बालपांडे व पिपरी महाविद्यालयाचे शारीरिक विभाग प्रमुख डॉ. चव्हाण यांनी मार्गदर्शन केले.

गृहअर्थशास्त्र विभाग आयएफबी, मायक्रोवेव्ह च्या वतीने महाविद्यालयात विद्यार्थीनी व समस्त महिला प्राध्यापक यांच्यासाठी 'मायक्रोवेव्ह कुकिंग' यावर कार्यशाळा घेण्यात आली. त्यात प्रात्यक्षिकामार्फत मायक्रोव्हेव कुकिंग बद्दल सविस्तर माहिती देण्यात आली. त्यासाठी शेफ रसिका कराळे यांचे मार्गदर्शन लाभले. दिवाळीच्या पर्वावर विभागातर्फे दत्तपूर येथील निराधार महिलांना तसेच बालकांना मिठाई वाटपाचा कार्यक्रम घेण्यात आला होता. महाविद्यालयातील स्नेहसम्मेलनादरम्यान विभागातर्फे अनेक स्पर्धा घेण्यात येत असतात. त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या कला गुणांना वाव मिळतो. मेहंदी स्पर्धा, पुष्पगुच्छ स्पर्धा, कार्ड मेकींग तसेच आंतर महाविद्यालयीन रांगोळी स्पर्धा, हस्तकला स्पर्धा इत्यादी. विद्यार्थ्यांसाठी पौष्टीक आनंद मेळावा आयोजित करण्यात येत असतो. तसेच सर्व विद्यार्थ्यांसाठी एक औद्योगिक सहल किंवा शैक्षणिक सहल सुध्दा आयोजित करण्यात येत असते. एकूणच विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सर्व प्रयत्न विभागातर्फे करण्यात येतो.

वार्षिक अहवाल

फॅशन डिझाईनिंग

प्रा. कांचन इंगोले

न्यू आर्टस्, कॉमर्स अँड सायन्स महाविद्यालयात फॅशन डिझाईनिंग हा अभ्यासक्रम घेण्यात येतो. या अभ्यासक्रमाला विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद चांगला असतो. महाविद्यालयातील हा विभाग सर्व सोयी सुविधां-नी पू□ असून मुबलक प्रमाणात विद्यार्थ्यांसाठी इथे शिलाई मशिन्स उपलब्ध आहेत. सूसज्ज असा हा विभाग आहे. विद्यापीठात बी. ए. अभ्यासक्रमात याचा समावेश केला असला तरी इतर विभागातील विद्यार्थ्यांसाठी येथे कमी कालावधीचे अभ्यासक्रम घेतल्या जातात. जसे सर्टीफीकेट कोर्स इन फॅशन डिझायनिंग, डिप्लोमा कोर्स इन फॅशन डिझायनिंग इत्यादी विद्यार्थीनींना सर्व □ारमेंटस्बद्दल बेसिक माहिती येथे देण्यात येते. जसे लहान मुलांचे कपडे, गाऊन्स, सलवार, चूडीदार, कूर्ता, स्कर्ट, टॉप, लाचा ब्लाऊजचे प्रकार असे सर्व प्रकार इथे ड्राफटींग, कटींग व स्टिचिंग च्या सहायाने सांगण्यात येते. उद्देश हाच की फॅशन डिझाईनिंगचा अभ्यास करुन पदवी घेतलेल्या विद्यार्थी-नीं-ना आपल्या स्वबळावर व्यवसाय □रावा.

फॅशन डिझायनिंग विभागाच्या वतीने वर्षभर कार्यक्रम घेण्यात येत असतात. सत्र २०१७-१८ च्या सुरवातीला दिनांक १ ऑगस्टला स्तनपान सप्ताहच्या निमीत्ताने अंगणवाडी (नालवाडी) येथे कपडे वितरणाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. अंगणवाडीतील गर्भवती स्त्रिया तसेच लहान बालके यांना विद्यार्थ्यीनींनी अभ्यासक्रमात शिवलेले कपडे वाटप केले. तसेच बी. ए. सेमीस्टर ३ च्या विद्यार्थीनींनी आंतर महाविद्यालयीन न्यूजपेपर फॅशन शोमध्ये सहभागी होऊन तृतीय क्रमांक मिळविला. विभागातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी स्वयंरोजगार मार्गदर्शन यावरील गेस्ट लेक्चर आयोजित करण्यात येत असतात. तसेच दरवर्षी Industry Visit काढण्यात येते. महाविद्यालयातील स्नेहसंमेलनादरम्यान विभागातर्फे गारमेंट प्रदर्शनी तसेच फॅशन शो आयोजित □ल्या जातो. गारमेंट प्रदर्शनी मध्ये सर्व विद्यार्थीनीने शिवलेले □ारमेंटची प्रदर्शन व विक्री ठेवण्यात येते. या प्रदर्शनीचा लाभ महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक व विद्यार्थी घेत असतात. फॅशन डिझाईनिंग विभागात विभाग प्रमुख प्रा. कांचन इंगोले तसेच त्यांचे सहकारी म्हणून प्रा. गिता सोनटक्के कार्यरत आहेत. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी या सर्वांकडून सात्यत्याने प्रयत्न केले जातात.

सांस्कृतिक विभाग

डॉ. वंदना पळसापुरे

सांस्कृतिक कार्यक्रम समितीच्या वतीने महाविद्यालयी-न विद्यार्थ्यांच्या कला-□□ां-ना वाव मिळावा म्ह□-न विविध □ार्यक्रमाचे दरवर्षीप्रमाणे सत्र २०१७-१८ वर्षात पुढील प्रमाणे □ार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

२१ जून २०१७ रोजी 'आंतरराष्ट्रीय योग दिवस' म्ह□-न साजरा करण्यात आला. हा □ार्य□म यो□□रु -निलिमा चौधरी यांच्या मार्गदर्शनाखाली घेण्यात आला.

दि-नां□ २१ जुलै २०१७ ला 'आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिन' साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाकरीता प्रमु□ मा-यवर म्ह□न श्री. कौषल मिश्रा, संजय इंगळे तिगांवकर, आशिष गोस्वामी, डॉ. सचिन पावडे, डॉ. राजेश आसमवार, मुरलीधर बेलखोडे, सागर बनसोड, प्राचार्य प्रशांत कडवे उपस्थित होते.

दि. १ ऑगस्ट २०१७ रोजी लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी व अण्णाभाऊ साठे जयंती कार्यक्रम प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे यांच्या उपस्थितीत घेण्यात आला.

दिनांक १२ ऑगस्ट २०१७ रोजी राष्ट्रीय युवा दिन साजरा करण्यात आला. या दि-ना-निमित्त महाविद्यालयातून रॅली काढण्यात आली. या कार्यक्रमात प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून डॉ. मडावी, डॉ. पाटील, प्राचार्य प्रशांत कडवे उपस्थित होते.

१४ ऑगस्ट २०१७ ला महाविद्यालयातील नवगत प्रवेशित विद्यार्थ्यांचा स्वागत समारंभ आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमाकरीता प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून डॉ. आर. जी. भोयर, प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे उपस्थित होते.

१५ ऑगस्ट २०१७ ला झेंडावंदन कार्यक्रम श्री. मेटकर, व्यवस्थापक, सेवाग्राम आश्रम यांच्या उपस्थितीत घेण्यात आला.

दिनांक १ सप्टेंबर ते ७ सप्टेंबर २०१७ या कालावधित 'नॅशनल न्युट्रीशन विक' या अंतर्गत सलाद डेकोरेशन, आनंद मेळावा, व्याख्यान या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे डॉ. सुशिल चव्हाण, श्रीमती सोनाली बालपांडे, डॉ. प्रशांत कडवे, डॉ. मदन इंगळे, प्रा. कांचन इंगोले उपस्थित होते.

५ सप्टेंबर २०१७ ला 'शिक्षक दिनाचे' आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाकरीता प्राचार्य डॉ. प्रशांत □डवे, प्रा. वंदना पळसापुरे, प्रा. कांचन इंगोले, प्रा. लांबट उपस्थित होते.

२३ सप्टेंबर २०१७ ला मराठी विभाग व इंग्रजी विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने भाषा व्यासपीठाचा मार्गदर्शन कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमाकरीता प्रमुख वक्ते डॉ. वंदना पळसापुरे, प्रा. चहांदे, प्रा. बोहरुपी, प्रा. रोंगे उपस्थित होते.

१ ऑक्टोबर ते ७ ऑक्टोबर २०१७ या कालावधित वाईल्ड लाईफ या 'जागतिक वन्य जीव सप्ताहाचे' भव्य दिव्य स्वरुपात आयोजन करण्यात आले.

२ ऑक्टोबर २०१७ ला महात्मा गांधी व लाल बहादुर शास्त्री यांच्या जयंतीनिमीत्त महाविद्यालयात 'स्वच्छता अभियान' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

६ डिसेंबर २०१७ ला 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महानिर्वाण' दिनानिमीत्त कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमाला प्राचार्य प्रशांत कडवे व इतर सर्व प्राध्यापक वर्ग उपस्थित होते. सांस्कृतिक विभागातर्फे महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात येते. गीतगुंजन, वादविवाद स्पर्धा, मिमि□ी, पथनाटय, नृत्य, फॅशन शो, रांगोळी स्पर्धा, मेहंदी स्पर्धा इत्यादी या सर्व स्पर्धांमधून विद्यार्थी योग्य रितीने तयार व्हावा हा उद्देश असतो. या सर्व स्पर्धांमध्ये विद्यार्थी मोठया संख्येने भाग घेतात व आनंद घेतात.

इतिहास विभाग

डॉ. प्रशांत आर. कडवे
प्राचार्य तथा इतिहास विभाग प्रमुख

न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, वर्धा येथे महाविद्यालय स्थापनेपासूनच इतिहास विभा□ कार्यरत आहे. जीवनासाठी शिक्षण, हे ध्येय बाळगून इतिहास विभाग सतत कार्यरत आहे. आजचा विदयार्थी हा उदयाचा भावी नागरिक म्हणून समाजामध्ये वावरणार आहे व त्या दृष्टीकोनातून त्याच्या व्यक्तिमत्वाचा विकास करण्याचे काम विविध शैक्षणिक उपक्रमांच्या माध्यमातून पार पाडले जाते. त्याचाच एक छोटासा प्रयत्न म्ह□-न महाविदयालयात दरवर्षी इतिहास अभ्यास मंडळाची स्थापना केली जाते. या अभ्यासमंडळाच्या माध्यमातून विदयार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करणे, संभाषण कौशल्यांचा विकास करणे याच्या प्राप्तीसाठी वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन केल्या जाते. इतिहासाचा अभ्यास विविध दृष्टीको-नातून केल्या जावा यासाठी इतिहासाशी सबंधित विविध विषयावर तज्ञ प्राध्यापकांची व्याख्याने आयोजीत केली जाते. त्याच प्रमाणे इतिहास आणि स्पर्धा परीक्षा यांची सांगड घालून विदयार्थ्यांना स्पर्धा परिक्षेच्या दृष्टीको-नातून तयार करण्याचे काम इतिहास विभाग सतत करीत आहे.

भारत वर्षाला अमूल्य अशी सांस्कृतिक परंपरा लाभली आहे. त्याची जोपासना करण्याच्या दृष्टीने इतिहास विभागामार्फत दरवर्षी पर्यटन आयोजित केले जाते. एकू□च इतिहास विभाग यशस्वीरित्या वाटचाल करीत आहे.

मा-नसशास्त्र विभा□

प्रा. चेतना बोबडे

न्यू आर्ट्स, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स कॉलेज, वर्धा महाविद्यालयात मानसशास्त्र विभागाची स्थापना २००१ या वर्षी □र□यात आली. या विभागाचा मुख्य उद्देश हा □ी समाजात मानसशास्त्र या विषयाची विद्यार्थ्यांमध्ये गोडी निर्माण व्हावी तसेच आपले स्वत्व शोधण्याचा दृष्टीकोन निर्माण व्हावा अशी कल्पना समोर आली व या विभागाची स्थाप-ना झाली आणि त्याचा खरोखरच विद्यार्थ्यांना चांगला फायदा होत असल्याचे दिसून येत आहे.

त्याचप्रमाणे मुलांना अभ्यासक्रमात जो प्रोजेक्ट विद्यापीठाने दिलेला असतो त्या प्रोजेक्टमार्फत बी. ए. तृतीय च्या विद्यार्थ्यांना एक प्रकारे संशोधन करण्याची प्राथमिक पायरीच लक्षात येते व समाजातील एखादी जाती समस्या अथवा मुद्दयाला अनुसरुन त्यांना त्यावर संशोधन करण्याची संधी उपलब्ध होते.

दरवर्षीप्रमा□ यावर्षीही मानसशास्त्र विभागाची शैक्षणिक भेट सावंगी (मेघे) येथील कार्मेल मतिमंद मुलामुलींचे विद्यालय येथे नेण्यात आली. तेथील मुलांना बघून विद्यार्थी आश्चर्यचकीत झाले. विद्यार्थ्यांनी त्यांना खाऊचे वाटप केले. त्यांच्याशी संवाद साधला, गप्पा मारल्या, त्यांच्या विषयी अधिक माहिती जाणून घेतली. त्यांची दिनचर्या, त्यांच्या शिक्षकांशी संवाद साधून त्यांच्या समस्या व अडचणी जाणून घेतल्या. त्यांची फार आस्थेने चौकशी केली. त्यांनी तयार केलेल्या वस्तूंची खरेदी करुन ती वस्तू आठवण म्हणून जपून ठेवण्याचे आश्वासन दिले.

मानसशास्त्र या विषयाची समाजात वाढत चाललेली गरज लक्षात घेता याचा प्रसार होणे अत्यंत आवश्यक आहे. कारण समाजातील प्रत्येक वयोगटातील व्यक्ती मग तो ५ वर्षाचा बालक असो की ६० वर्षाचा वृध्द प्रत्येक व्यक्तीला एक प्रकारचा ताण असतो व तो त्या तणावा□ाली जीवन जगत असतो आणि तणावमुक्त वातारणासाठी किंवा तणावमुक्त जीवन जगण्यासाठी आपल्याला समुपदेशनाची आवश्यकता भासते आणि असे समुपदेशक निर्मा□ करण्याची क्षमता या मानसशास्त्र विषय अथवा विभागाव्दारे पूर्ण केली जाऊ शकते असे सांगावेसे वाटते.

राज्यशास्त्र विभाग

प्रा. डॉ. प्रमोद मा. आचेगावे

न्यू आर्टस, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स कॉलेज, वर्धा येथील महाविद्यालयात राज्यशास्त्र विभाग कार्यरत आहे. राज्यशास्त्र हा विषय पदवी व पदव्युत्तर स्तरावर अस्तित्वात आहे. राज्यशास्त्र विभाग विदयार्थ्यांना आंतराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, प्रादेशिक राजकारणाची व घडामोडीची माहिती व्हावी या करीता दरवर्षी विविध उपक्रम राबवित असते. राज्यशास्त्र विभागाने आपल्या विषयातील विदयार्थ्यांचे एक अभ्यास मंडळ स्थापन केले. या मंडळाव्दारे वक्तृत्व स्पर्धा, विदयार्थ्यांना वैयक्तिक स्पर्धा परीक्षांचे मार्गदर्शन, पेपर वाचन, कार्यशाळा, गटचर्चा इत्यादी उपक्रम राबविले आहे.

राज्यशास्त्र विभागाने महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांकरीता मतदार -नोंदणी प्रक्रिया राबविली आहे. तसेच २६ -नोव्हेंबर २०१७ रोजी संविधान दिन महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रायार्च डॉ. प्रशांत कडवे तर प्रमुख पाहुणे प्रा. अमित रोंघे (कला व विज्ञान महाविद्यालय, पूलगांव), प्रा. आचेगावे, प्रा. तडस उपस्थित होते तर आभार प्रा. संजय पुनस्कर यांनी केले. १० डिसेंबर २०१७ रोजी मानवी हक्क दिन साजरा केला आहे. जानेवारी २०१८ मध्ये दरवर्षी प्रमाणे महाविद्यालयात स्पर्धा परिक्षांचे आयोजन करण्यात येईल.

भूगोल विभाग

प्रा. पंकज सुरजूसे

न्यू आर्टस, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स कॉलेज, वर्धा येथील महाविद्यालयात वर्ष २००१ पासून भूगोल हा पर्यायी विषय विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करुन देण्यात आला व तेव्हापासून विद्यार्थ्यांना भूगोल विषयाच्या संदर्भात व पर्यावरण आधारित विविध उपक्रम भूगोल अभ्यास मंडळाचे अध्यक्ष आणि सदस्य यांच्या अधिपत्याखाली राबविण्यात आले.

भूगोल विषयाच्या विदयार्थ्यांचा स्पर्धात्मक परीक्षाकडे कल वाढविण्यासाठी व त्यांच्यात आत्मविश्वास निर्माण करण्यासाठी तसेच त्यांच्यातील सुप्त गुणांना वाव मिळावा यासंबंधी भूगोल विभागातर्फे विविध पातळीवर प्रयत्न करण्यात आले आहे.

प्रत्येक वर्षी या विभागातर्फे संपूर्ण भारतात शैक्षणिक सहलीचे आयोजन केले जाते. या सहलीव्दारे दिल्ली, आग्रा, शिमला, मनाली, कन्याकुमारी, रामेश्वरम, म्हैसुर, उटी, मौसीमराम, गंगटोक व शिलाँग या भौगोलिक स्थळांना भेटी देण्यात येतात.

या विभागातर्फे दिनांक १४ जानेवारी २०१८ ला 'भूगोल दि-न' साजरा करण्यात आला यात कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे यांनी भुषविले तर प्रमुख अतिथी प्रा. डॉ. वंदना पळसापुरे हया होत्या. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक भूगोल विभाग प्रमुख प्रा. पंकज सुरजूसे यांनी केले.

या भूगोल विभागाच्या वतीने वर्षभर विविध उपक्रम राबविण्यात आले असून विदयार्थ्यांमध्ये भूगोल विषयाची आवड निर्माण व्हावी याकरीता भूगोल दिवस, पर्यावरण दि-न, वसुंधरा दिन, आंतर राष्ट्रीय ओझो-न दि-न व लोकसंख्या दिन साजरे करण्यात येतात व याची माहिती विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवीली जाते.

सामाजिक उपक्रम, अनुभव व शिक्षण

प्रा. मनिष स. भोयर
समाजकार्य विभाग प्रमुख

समाजकार्य विभागाच्या वतीने सामाजिक विषयाशी निगडीत समाजात विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या माध्यमातून समाजातील लोकांसमोर सामाजिक समस्येमुळे निर्माण होणा-या वास्तविकतेचे चित्र सादर करण्यात आले. तसेच या कार्यक्रमाच्या माध्यमातून समाजकार्याच्या विद्यार्थ्यांना समाजकार्याची तत्वे अवगत व्हावी म्हणून विशेष प्रयत्न करण्यात आले.

ग्रामीण आणि होतकरु विद्यार्थ्यांना गुणवत्तापूर्ण आणि समाजउपयोगी मुलभूत शिक्षण मिळावे म्हणून समाजोपयोगी विविध उपक्रम रा. तु. म. नागपूर विद्यापिठाच्या व यु. जी. सी. च्या मार्गदर्शक नियमाप्रमाणे क्षेत्रकार्य, ग्रामीण श्रमसंस्कार शिबीर, अभ्यास दौरा, निरिक्षणात्मक संस्था भेट अशा अनेकविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक अभ्यासक्रमासोबत सामाजिकतेची उत्तम जाण निर्माण होण्यामागे या सर्व उपक्रमांची महत्वाची भूमिका राहलेली आहे.

सामाजिक विषयाशी निगडीत कार्यक्रमाचे महिला विकास संस्थेचे अध्यक्ष डॉ. आर. जी. भोयर, आमदार डॉ. पंकज भोयर, सचिव डॉ. अभिजित वेरुळकर तसेच न्यू आर्टस्, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेजचे प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे आणि विविध तज्ञ मार्गदर्शकांचे नेहमीच मोलाचे सहकार्य मिळाले आहे.

आधुनिकीकरण व औद्योगिकरणाचे परिणाम समाजामध्ये तसेच समाजातील लोकांच्या विचारसरणीत मोठया प्रमाणात झाले आहे. या परिणामामुळे समाजामध्ये सामाजिक विघटन, विस्तापन आणि दैनंदिन जीवनशैलीत बदल घडून आला आहे. त्यामुळे समाजातील लोकांना अनेक सामाजिक समस्यांना सामोरे जावे लागत आहे. या सर्व बदलत्या परिवर्तनामुळे समाजातील सर्वसामान्य जनतेला समायोजन करण्यास कठिण जात आहे. या बदलत्या परिवर्तनामुळे समाजात अनेक प्रश्न तसेच समस्या निर्माण होत आहे.अशा सामाजिक समस्यांचे परिणाम व पडसाद सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक व राजकीय जीवन पध्दतीवर झाले आहे. या सर्व बाबींचा सर्वात मोठा त्रास लोकशाही शासन प्रणालीस होत आहे. त्यामुळे लोकशाहिचे मूल्य जपणा-या आणि समाजातील कल्याणात्मक तसेच विकासात्मक राज्य संकल्पनेला तडा जात आहे. तसेच जलदगतीने होणा-या या परिवर्तनामुळे विविध सामाजिक समस्येने भयंकर व उग्ररुप धारण केलेले आहे. अशा विविध सामाजिक समस्येचे भयावह रुप कमी करण्यासाठी समाजकार्याच्या शिक्षणाची नितांत गरज आहे व त्यामुळेच समाजकार्याच्या मूल्यांना व तत्वांना महत्व प्राप्त झालेले आहे.

बदलत्या परिवर्तनामुळे निर्माण होणा-या सामाजिक समस्येचा सर्वात मोठा प्रभाव सर्वसामान्य जनतेला सोसावा लागत आहे. त्यामुळे समाजातील लोकांमध्ये मानसिक ताणतणाव, चिडचिडेपणा, वैमनस्य मानसिकता, निराशा, उदासिनता या सारखे अनेक गंभीर प्रश्न निर्माण होत आहे. त्यामुळे समाजामध्ये गुन्हेगारी, बेकारी, बेरोजगारी, आत्महत्या इत्यादीचे प्रमाण वाढले आहे. या सर्व गोष्टींना प्रतिबंध घालण्याकरीता उपचारात्मक उपाययोजना करण्याच्या दृष्टीने समाजकार्य अभ्यासक्रमाची नितांत गरज आहे. समाजकार्याच्या शिक्षणामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये योग्य समज, दूरदृष्टी, आकलनशक्ती आणि सकारात्मक दृष्टीकोन विकसीत होईल त्यामुळे विद्यार्थ्यांना समाजामध्ये निर्माण होणा-या प्रश्नांचे, समस्यांचे उत्तर शास्त्रीय पध्दतीने सोडविता येईल. प्रत्येक समस्यांचे निराकरण करण्याची तसेच समुपदेशन करण्याची भावना विद्यार्थ्यांमध्ये समाजकार्याच्या शिक्षणातून निर्माण होईल. आजच्या युगात प्रत्येक समाजामध्ये लोकशाही तत्वांना व मानवी मूल्यांना अनुसरुन कार्य करण्याची आवश्यकता आहे व या सर्व बाबींचा समाविष्ट असणारा अभ्यासक्रम समाजकार्य विभागात आहे.

आज समाजकार्य अभ्यासक्रमातील सैधांतिक व्यवहारात्मक व प्रात्यक्षिक कार्यकरण्याच्या शास्त्रीय पध्दती विकसीत झाल्या आहे. समाजकार्य अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून समाजामध्ये निर्माण हो□ा-या गंभीर समस्यांचे स्वरुप समजून त्यावर पूनर्वसनात्मक कार्य करणे सोपी झाले आहे.

समाजकार्याचे शिक्षण क्रमबध्द आणि सकारात्मक दृष्टिकोन या शास्त्रीय तत्वांच्या आधारावर असल्यामुळे तसेच शैक्षणिक व क्षेत्रीय कार्यासह संशोधनावर आधारित असल्यामुळे एक पध्दती व शास्त्र म्हणून महत्वाचे आहे. म्हणूनच भारतातील विविध विद्यापीठाअंतर्गत समाजकार्य महाविद्यालयाच्या माध्यमातून या अभ्यासक्रमाचे आयोजन केल्या जाते. याच पार्श्वभूमिवर न्यू आर्टस, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, वर्धा येथे समाजकार्य अभ्यासक्रम २००६ पासून सुरु आहे.

न्यू आर्टस्, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज, वर्धा येथील समाजकार्य विभागात २०१७ पर्यंत १००० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेऊन व्दितीय वर्षात अभ्यासक्रम पूर्ण करित गुणवत्ता प्राप्त करुन आपले आयुष्य सक्षम केले आहे. सद्यस्थितीत सत्र २०१७-१८ करीता प्रथम वर्षाकरीता १२० विद्यार्थी तर व्दितीय वर्षात ९८ विद्यार्थी एकू□ २१८ विद्यार्थी हा अभ्यासक्रम पू□ करीत आहे.

समाजकार्य अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून व्यक्तिसहाय्य कार्य, गटकार्य, समुदाय संघटन या समाजकार्याच्या प्रत्यक्ष पध्दतींचा तसेच सामाजिक प्रशासन, सामाजिक संशोधन व सामाजिक क्रिया या अपत्यक्ष पध्दतींचा शास्त्रीय दृष्टीकोनातून अभ्यास केला जातो. त्या प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष पध्दतींचा उपयोग करुन समाजात कार्य केल्या जाते. सैधांतिक व व्यवहारि□ पातळीवर समाजकार्याची ओळख आणि अनुभव यावा म्हणून शैक्षणिक सत्रासोबतच विविध सामाजिक विकासात्मक व कल्याणात्मक कार्यक्रमाचे आयोजन समाजकार्य विभागामार्फत करण्यात आले आहे.

विद्यार्थ्यां-ा -वी-ा -वीन उपक्रमांविषयी माहिती होण्यासाठी विविध स्पर्धा व उपक्रमात सहभागी □ले जाते. त्या अनुषंगाने दि. ०४/१०/२०१७ ते १६/१०/२०१७ या कालावधीत जिल्हा कुष्ठरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत समाजकार्य विद्यार्थ्यांनी कुष्ठरोग शोध मोहिमे अंतर्गत घरोघरी भेट देऊन आढळलेल्या कुष्ठरोगी व्यक्तींना योग्य उपचार जिल्हा सामान्य रुग्णालयामार्फत मिळवून दिला. तसेच समाजकार्य विद्यार्थ्यांनी जिल्हा सामान्य रुग्णालयामार्फत आयोजित महाअवयवदान जनजागृती महारॅलीत मोठया संख्येने सहभाग घेतला.

महाअवयवदानावर आधारित जनजागृतीपर कार्यक्रम समाजकार्य विभागामार्फत घेण्यात आला. तसेच वन्यजीव सप्ताहाच्या माध्यमातून आर्वी नाका, धुनिवाले मठ, आरती चौक, शिवाजी चौक, बजाज चौक येथे शेतकरी आत्महत्या व बेटी बचाओ, बेटी पढाओ या विषयावर आधारित पथनाटय सादर □रण्यात आले.

दररोज नवीन -वी-ा संशोधन आणि संशोधन आणि अध्यापनाच्या माध्यमातून नव्या माहितीची भर समाजकार्य शिक्षणात पडत आहे. समाजामध्ये निर्माण होणा-या -व-वी-ा प्रश्-ा व समस्या हाताळण्याचे योग्य शिक्षण समाजकार्य अभ्यासक्रमातून दिले जात आहे. जगामध्ये घडून येणा-या परिवर्तनविषयीची अदयावत माहिती जनसामान्यापर्यंत पोहचावी म्हणून शिक्षण, आरोग्य, सामाजिक समस्या आणि विकासात्मक बाबीकरीता जनजागृती कार्यक्रमाचे आयोजन समाजकार्य विभागाव्दारे केले जाते. या अनुषंगाने मतदान जागृती अभियान रॅली, महाअवयवदान रॅली, पर्यावरण जागृती रॅली, वन्यजीव सप्ताह, स्वच्छता व सफाई अभियान, सामाजिक समस्या, अत्याचार हिंसाचार स्त्रीभृणहत्या, बेटी बचाओ, बेटी पढाओ अभियान, हागणदारीमुक्त ग्रामीण जागृती अभियान, पथनाटय, दारुबंदी, व्यसनमुक्ती रॅली, वृक्ष दिंडी, जलशुद्धीकरण उपक्रम इत्यादी कार्यक्रम समाजकार्य विभागामार्फत घेण्यात आले.

व्याख्यानात्मक कार्यक्रम

विविध विषयतज्ञांना निमंत्रित करुन एखादया विषयाची व्याप्ती व स्वरुप विद्यार्थ्यांना समजून देण्याकरीता विविध विषयांवर आधारित व्याख्यानाचे आयोजन समाजकार्य विभागामार्फत करण्यात आले.

या अनुषंगाने सामाजिक परिवर्तनाच्या बदलत्या परिस्थितीत विषयांबाबत विस्तार पुर्वक चर्चा करण्याकरीता मार्गदर्शनपर व्याख्यानात्मक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

१) अंधश्रध्दा निर्मुलन व वैधानिक दृष्टीकोन
२) महाअवयवदान जनजागृती व्याख्यानात्मक कार्यक्रम
३) आमचा गाव, आमचा विकास मार्गदर्शनपर कार्यक्रम
४) जागतिक महिला दिन - महिला सक्षमिकरण व कायदेविषयक माहिती
५) शेती प्रश्न आणि समाधान
६) साक्षरता दिन - प्रौढसाक्षरतेची आवश्यकता
७) मतदान जनजागृती आवश्यकता
८) कुष्ठरोग निर्मूलनाची गरज
९) जंतनिर्मूलन विषयी मार्गदर्शनपर कार्यक्रम

विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष क्षेत्रकार्य करण्याकरीता दिले जाणारे ठिकाण

१) ग्रामोपयोगी विज्ञान केंद्र, दत्तपूर
२) महारोगी सेवा समिती, दत्तपूर
३) वडर झोपडपट्टी, आर्वी नाका, वर्धा
४) सेवाग्राम ग्रामपंचायत कार्यालय
५) ग्रामपंचायत कार्यालय, वरुड
६) ग्रामपंचायत कार्यालय, म्हसाळा
७) ग्रामपंचायत कार्यालय, नालवाडी
८) ग्रामपंचायत कार्यालय, सालोड (हि.)
९) ग्रामपंचायत कार्यालय, पिंपरी (मेघे)

या ठिकाणी जावून अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून ३६ भेटी देवून प्रत्यक्ष क्षेत्रकार्यात दिवसाला ७ तास विकासात्मक कार्य करतात.

प्रासंगिक व विशेष कार्यक्रम -

१) सिकलसेल जनजागृती रॅली
२) एड्स निर्मूलन जनजागृती रॅली
३) एक दिवसीय जंतनिर्मूलन कार्यशाळेचे आयोजन
४) वन्यजीव सप्ताहा निमित्त पथनाटयाचे आयोजन
५) महिला सक्षमीकरण कार्यक्रम
६) निर्माल्य संकलन कार्यक्रम
७) प्लास्टिक निर्मूलन कार्यक्रम
८) मतदान जनजागृती रॅलीचे आयोजन
९) संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान
१०) बाल संस्कार शिबीराचे आयोजन
११) वृक्षारोपण कार्यक्रमाचे आयोजन
१२) जंतनिर्मुलन कार्यक्रमाचे आयोजन
१३) कुष्ठधाम दत्तपूर येथे फळवाटप कार्यक्रमाचे आयोजन
१४) महारोगी सेवा समिती, दत्तपूर येथे भजनसंध्या कार्यक्रमाचे आयोजन
१५) मातोश्री वृध्दाश्रमामध्ये फराळ वाटप कार्यक्रम
१६) बेरोजगार युवकांचा सर्वे
१७) पिंपरी (मेघे) येथे जलशुध्दीकरण कार्यक्रम
१८) सोयाबिन पासून दुध बनविण्याचे प्रशिक्षण कार्यक्रम

महाराष्ट्रातील विविध जिल्हयांमध्ये नामवंत व क्रियाशील संस्थांना भेटी देण्यात आल्या त्याचप्रमाणे रचनात्मक व विकासात्मक कार्य करणा-या गावांना सुध्दा भेटी देवुन मान्यवरांचे मार्गदर्शन घेण्यात आले.

१. **मगन संग्रहालय, गिरड**
२. **लोक बिरादरी प्रकल्प, हेमलकसा**
३. **सर्च - डॉ. अभय बंग, गडचिरोली**
४. **मेंढा (लेखा) देवाजी तोफा, पो. हेटी, ता. धानोरा, जि. गडचिरोली या आदर्श गावाला भेट**
५. **चितेगाव (मुल) येथील एल्गार प्रतिष्ठान संस्थेला भेट**
६. **मा. श्री. पोपटराव पवार, ग्रामपंचायत कार्यालय, हिवरेबाजार, ता. नगर, जि. अहमदनगर**
७. **मा. श्री. अण्णा हजारे पद्मविभूषण, समाजसेवक, राळेगण सिध्दी, ता. पारनेर, जि. अहमदनगर.**
८. **स्नेहालय रेहाब सेंटर, एमआयडीसी, अहमदनगर**
९. **मा. श्री. ए. ए. कादरी मनोकारी तज्ञ नाशिक पडेगांव, जि. औरंगाबाद**

ग्रामविकासावर आयोजित कार्यक्रम

सेलू तालूक्यातील स्थानिक मोर्चापूर येथे महाविद्यालयातील समाजकार्य विभागाच्या मार्फत गावविकासाच्या माध्यमातून दोन महिलांसाठी व दोन पुरुषांसाठी सार्वजनिक शौचालय बांधण्याचे कार्य पुर्ण झाले आहे. महाविद्यालयीन नीधीतून, लोकसहभाग नीधीतुन व विद्यार्थ्यांच्या श्रमातून ग्रामीण लोकांच्या निरोगी आरोग्याकरीता, शुध्द पर्यावरणाकरीता तसेच स्वच्छतेचा मंत्र गावातील लोकांपर्यंत पोहचविण्याकरीता हा उपक्रम राबविण्यात आलेला आहे.

ग्रंथालय विभाग

प्रा. प्रमोद वा. तडस
ग्रंथपाल

महाविद्यालयाची स्थापना १९९६ मध्ये झाली. महाविदयालयाच्या स्थापनेपासून चालू केलेल्या छोटयाशा ग्रंथालयाचा छोटासा वृक्ष आता वटवृक्षामध्ये रुपांतरीत झालेला आहे. ग्रंथालयाच्या पाचव्या कायदया-नुसार ग्रंथालय ही वर्धिष्णू संस्था आहे. ग्रंथालयातील ग्रंथ व ग्रंथेत्तर वाचन साहित्यामध्ये दरवर्षी मोठया वेगाने वाढ होत आहे. ग्रंथालय विभागाची सुसज्ज इमारत आहे. त्यामध्ये विद्यार्थी व प्राध्यापकांकरीता वेगळी अभ्यासिका कक्ष आहे. तसेच नेटवर्क संसाधन केंद्र उपलब्ध करुन देण्यात आलेले आहे. ग्रंथालयामध्ये विविध विषयाशी संबंधित संदर्भग्रंथ, संस्कृतीकोष, ज्ञानकोश, शब्दकोश, ग्रंथसूची, नकाशा, आत्मचरित्रे, कथा, कादंबरी, गॅझेटीयर, जर्नल्स, नियतकालीके, मॅग्झीन, वृत्तपत्रे, स्पर्धापरीक्षेसंबंधी पुस्तके उपलब्ध आहे. हे सर्व प्रकारचे वाचनसाहित्य प्राध्यापक व विद्यार्थी यांना वाचनाकरीता उपलब्ध करुन दिले जातात. तसेच ग्रंथालयाव्दारे संदर्भ सेवा, निवडक माहिती सेवा, मुक्तव्दार पध्दती, प्रतिलीपी सेवा, इंटरनेट सेवा, कंम्प्युटर प्रिंट सेवा, परीक्षा पेपर सेट सेवा, अभ्यासक्रम सेवा, संगणीकृत तालिका परीक्षा कालावधीमध्ये बुक डिपॉझीट स्किममध्ये पुस्तके विद्यार्थ्यांना देण्यात येतात इत्यादी प्रकारच्या सेवा ग्रंथालयामार्फत देण्यात येतात. ग्रंथालयाचा कारभार सुव्यवस्थित चालविण्यासाठी व नवीन उत्कृष्ठ ग्रंथ निवड करण्यासाठी ग्रंथालय समितीची स्थापना करण्यात आली आहे.

बदलत्या परिस्थितीनूसार ग्रंथालयाच्या कामकाजामध्ये व सेवामध्ये सुधारणा होऊन गती येण्यासाठी ग्रंथालयामध्ये संगणीकरण करुन ग्रंथालयामध्ये संगणीकृत सेवा उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे. अशा प्रकारच्या यांत्रिक व संगणकीय सेवा प्राध्यापकांना व विद्यार्थ्यांना दिल्या जातात. ग्रंथालयाव्दारे देव-घेव विभागातून विदयार्थ्यांना सात दिवसाकरीता प्रत्येकी २ पुस्तके घरी नेण्याकरीता दिल्या जातात. वाचनकक्षामध्ये ६० विद्यार्थी बसण्याची व्यवस्था आहे. ग्रंथालय उघडण्याची वेळ सकाळी ८.०० ते सायंकाळ ५.०० पर्यंत असते.

□थालय विभा□व्दारे निरनिराळया प्रकारच्या कार्यक्रमाचे आयोजन केले जातात. त्यामध्ये ९ ऑगस्ट रोजी ग्रंथालय शास्त्राचे जनक डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांची जयंतीच्या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. १५ ऑक्टोबरला नवीन □थाची ग्रंथप्रदर्शनी डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जयंतीनिमीत्त 'वाचन प्रेरणा दिवस' साजरा करण्यात आला व या कार्यक्रमानिमीत्त 'वाचाल तर वाचाल' या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले व ग्रंथप्रदर्शनीचे आयोजन करण्यात आले.

□थालय विभा□व्दारे 'न्यू लिस्ट' या विषयावर वाचक प्रशिक्षण आयोजित करुन कार्यशाळा घेण्यात आली व प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांना ई जर्नल्स, ईबुक्स, दुज, डोब, शोधगंगा इत्यादि विषयीचे मार्गदर्शन करण्यात आले.

महाविद्यालयामध्ये १९९९-२००० पासून ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभाग सुरु करण्यात आले आहे. या विभागाव्दारे B. L. I. Sc. व M. L. I. Sc. हा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम चालविला जातो. ग्रंथालय व माहितीशास्त्र विभागाव्दारे शैक्षणिक सहलीचे आयोजन करण्यात येत असते.

□थालय विभाग सुसज्ज व परिपू□ सेवा, सुविधा पुरविण्याच्या दृष्टीने विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्याकरीता नेहमी प्रयत्नशिल असते. याकरीता आम्हाला संस्थाचालक डॉ. आर. जी. भोयर, संस्थेचे सचिव डॉ. अभिजीत वेरुळकर व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे तसेच ग्रंथालय समितीमधील सर्व सदस्य व प्राध्यापक वर्ग, शिक्षकेत्तर कर्मचारी या सर्वांचे सहकार्य व मार्गदर्शन मिळत असते.

वार्षिक अहवाल
विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय विभा□

न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज मधील ज्युनिअर सायन्स कॉलेज दरवर्षीप्रमाणे यंदाही २०१७-१८ चा वार्षि□ अहवाल सादर करीत आहे.

न्यू आर्ट्स, कॉमर्स अँड सायन्स ज्युनिअर कॉलेजचे चार आधार स्तंभ म्हणजे कला, संस्कृती, साहित्य आणि समाज यांना केंद्रस्थानी धरुन हया वर्षीचे कार्यक्रम राबविण्यात आले. पारंपारिक कार्यक्रमाबरोबरच हया वर्षी आम्ही अनेक उपक्रम सुरु केले. विद्यार्थ्यांची होणारी प्रगती आणि मिळणारा भरभरुन प्रतिसाद यामुळे आम्हाला नवीन उप□म सादर करण्यासाठी स्फुर्ती मिळाली.

दरवर्षीप्रमाणे सांस्कृतिक कार्यक्रमाने विविध गुणदर्शनाचे विद्यार्थ्यांनी प्रदर्शन केले. त्यामध्ये आनंद मेळावा, वादविवाद स्पर्धा, रांगोळी स्पर्धा आणि अनेक कार्यक्रमांमध्ये सहभाग घेतला.

ज्युनिअर सायन्सतर्फे २८ फेब्रुवारीला राष्ट्रीय विज्ञान दिनानिमीत्त कार्यक्रम घेण्यात आला. त्यामध्ये प्रभात फेरी काढली, वैज्ञानिक सृष्टीचा वापर समाजाने केला पण वैज्ञानिक दृष्टीचा वापर केला नाही. त्यासाठी प्रभात फेरीव्दारे विद्यार्थ्यांनी समाजाला अंध दृष्टी सोडून वैज्ञानिक दृष्टी अवलंबवावी ही जनजागृती केली.

१४ एप्रिल २०१७ ला भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक सप्ताह साजरा करण्यात आला यामध्ये विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले.

१० एप्रिल २०१७ रोजी प्रश्नमंजुषा ही स्पर्धा घेण्यात आली. विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण करणे हा उद्देश ठेऊन घेण्यात आला त्यामध्ये प्रथम पारीतोषिक प्रिया मुन आणि व्दितीय क्रमांक प्रतिक्षा कांबळे यांना मिळाले. त्यानंतर ११ एप्रिलला डॉ. आंबेडकरांच्या जीवनावर लघुनाटय घेण्यात आले. त्यामध्ये अने□ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. प्रशिक मेंढे यांनी प्रथम पारीतोषिक मिळविले. १४ एप्रिलला १२६ व्या जयंती दिवसानिमीत्त वाचन दिवस घेण्यात आला. त्यानिमित्त विद्यार्थ्यांना वाचनाची सवय लागावी हा उद्देश होता.

जुलै महिन्यामध्ये विद्यार्थ्यांचे मैदानी खेळ घेण्यात आले. त्यामध्ये सनी फुसाटे आणि अजय कन्हेरे या मुलांनी ॲथलेटिक खेळामध्ये जिल्हा आणि राष्ट्रीय पातळीवर प्राविण्य मिळविले.

१ ते ७ ऑक्टोबर मध्ये वन्यजीव सप्ताह घेण्यात आला. त्यामध्ये देव हा द□डात नाही, मातीत नाही तर तो वृक्षांमध्ये आहे हे वृक्षाला गणपती बनवून हा संदेश विद्यार्थ्यांनी दिला. तसेच नवरगांव पुनवर्स-न येथे विद्यार्थी आणि शिक्षकांनी वृक्षारोप□ □ले.

दिवाळी हा स□ व लहा-न मोठे सण आपण धुमधडाक्यात साजरे करीत असतो पण वृध्द आणि अनाथ मुलांची दिवाळी मात्र नसते अशांचीही दिवाळी साजरी व्हावी या उद्देशाने फराळ आणि कपडे वाटप करण्यात आले.

२८ नोव्हेंबरला मत्स्य विभागातर्फे बोर धरण येथे विद्यार्थ्यांची एक दिवसीय प्रकल्प भेट घेण्यात आली. त्यामध्ये मासोळयांच्या विविध प्रकारांबद्दल माहिती मिळविण्यात आली.

विविध □ार्य□म

जानेवारी	**- सांस्कृतिक कार्यक्रम**
फेब्रुवारी	**- राष्ट्रीय विज्ञा-न दिवस**
एप्रिल	**- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती सप्ताह साजरा**
जुलै	**- मैदानी खेळात सुयश**
ऑक्टोबर	**- वृक्ष जगवा आणि लावा संदेश वृक्षरोपण (-नवर□ांव पु-नर्वस-न)**
-नोव्हेंबर	**- दिवाळी -निमित्त फराळ वाटप**

न्यू आर्टस, कॉमर्स ॲन्ड सायन्स कनिष्ठ महाविद्यालय

वार्षिक अहवाल

प्रा. ज्ञा-नेश्वर बोहरुपी
विभाग प्रमुख

दरवर्षी प्रमाणे या वर्षी सुद्धा नवनवीन उपक्रम राबविण्यात आले. नवीन सत्राची सुरुवात १६ जून २०१७ ला करण्यात आली. १० जुलै २०१७ ला वर्ग ११ वी च्या विद्यार्थ्यांचे वर्ग १२ वी च्या विद्यार्थ्यांनी स्वागत केले. या स्वागत समारंभ प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. या प्रसंगी महाविद्यालयातील सर्व प्रध्यापक वर्ग व विद्यार्थी उपस्थित होते.

१५ ऑगस्ट २०१७ ला स्वातंत्र्यदिनाचा कार्यक्रम सेवाग्राम आश्रमाचे प्रमुख श्री. मेटकर साहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली आयोजन करण्यात आले. या प्रसंगी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी मोठया संख्येने सहभाग दर्शविला.

ऑगस्ट २०१७ ला गुणवत्ता विकास कार्यक्रमाअंतर्गत वर्ग ११ वी, वर्ग १२ वी कला शाखेच्या विद्यार्थ्यांची घटक चाचणी घेण्यात आली. २ ऑक्टोबर ते ७ ऑक्टोबर २०१७ ला पर्यावरण शिक्षण या विषयांतर्गत विद्यार्थ्यांना पर्यावरणाचे महत्व कळावे म्हणून "ग्रीन सप्ताह' महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला. या सप्ताहांअतर्गत विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात स्वच्छता अभियान पार पाडले. ९ ऑक्टोबर ते १४ ऑक्टोबर पर्यंत वर्ग ११ वी व वर्ग १२ वीच्या विद्यार्थ्यांची प्रथम सत्रांत परीक्षा घेण्यात आली.

विद्यार्थ्यां-ना -नव-नवी-न स्थळांची माहिती मिळावी म्हणून सहलीचे आयोजन करण्यात आले. ही सहल नलदमयंती सागर, मोर्शी, मुक्तागिरी येथे नेण्यात आली.

दरवर्षीप्रमाणे या वर्षी सुध्दा विदयार्थ्यांसाठी सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्याचे ठरविले.

अहवाल २०१७-१८

शारीरिक शिक्षण व क्रीडा विभाग

डॉ. मदन इंगळे
शारीरिक शिक्षण व क्रीडा विभाग प्रमुख

सत्र २०१७-१८ मध्ये झालेल्या विविध आंतरमहाविद्यालयीन क्रीडा स्पर्धांमध्ये महाविद्यालयाच्या चमुंनी नेत्रदिपक कामगिरी केली. मुलांच्या व्हॉलीबॉल संघाने झोन उपांत्य सामन्यात प्रवेश केला आहे.

तसेच श्री. ललित पेंदाम या खेळाडूची राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ जलतरण संघात निवड झाली व श्री. निखील किटे यांची राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या हँडबॉल संघात निवड झाली.

ज्यूनियर विभागात बॉल बॅटमिंटन मुलींच्या संघाने उपविजेतेपद पटकाविले तसेच अजय कन्हेरे, सनी फुसाटे व कु. कल्याणी भोयर यांनी मैदानी स्पर्धेत विजेतेपद पटकावून विभागीय स्पर्धेत वर्धा जिल्हयाचे प्रतिनिधित्व केले.

दरवर्षी होणा-या वार्षिक क्रीडा स्पर्धामध्ये महाविद्यालयाच्या प्राध्यापकांनी व विद्यार्थ्यांनी उस्फुर्त सहभाग घेवून स्पर्धा यशस्वी पार पाडल्या.

वार्षिक क्रीडा स्पर्धेत, गोळाफेक, थाळीफेक, भालाफेक, बुध्दीबळ व क्रिकेट स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते.

वरील सर्व स्पर्धांचे यशस्वी आयोजन करण्याकरीता महाविद्यालयाचे प्राचार्य, प्राध्यापक वृंद व विद्यार्थ्यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

राष्ट्रीय सेवा योजनेचा अहवाल

डॉ. हेमंत व्ही. मिसाळ
ार्यक्रम अधिकारी, रा.से.यो.

महाविद्यालयातील १९९८ पासून राष्ट्रीय सेवा योजना पथक कार्यरत आहे. दरवर्षी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून अनेक उपक्रम राबविण्यात येतात. मुलांमध्ये 'सामाजिक जाणीव' निर्माण व्हावी, ग्रामीण जीवनाशी त्यांचा परिचय व्हावा, समाजसेवा त्यांच्या मनात निर्माण व्हावी, विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास व्हावा या दृष्टीने राष्ट्रीय सेवा योजना महाविद्यालयात कार्यरत आहे. या सत्रात विद्यापीठाने २०० विद्यार्थ्यांचे पथक महाविद्यालयाला दिले आहे. त्या अनुषंगाने १०८ मुली व १२ मुले असे एकूण २०० स्वयंसेवक या सत्रात राष्ट्रीय सेवा योजनेमध्ये सहभागी आहे.

दिनांक १४ ऑगस्ट २०१७ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेची वार्षीक सभा पार पडली. या सभेत अध्यक्ष डॉ. प्रशांत कडवे व मार्गदर्शक म्हणून डॉ. वंदना पळसापुरे, कार्यक्रम अधिकारी डॉ. हेमंत मिसाळ उपस्थित होते.

दिनांक ०२/०९/२०१७ रोजी राष्ट्रीय योजनेचे स्वयंसेवक वर्धा येथील हनुमान टेकडीवर गेले होते. दरवर्षी या टेकडीवर वृक्षारोपणाच्या कार्यक्रमात राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक सहभागी होत असतात. महाविद्यालय परिसरातसुध्दा विद्यार्थ्यांनी वृक्षारोपण केले.

दिनांक २४/०९/२०१७ ला महाविद्यालयात 'राष्ट्रीय सेवा योजना दिवस' साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे, कार्यक्रम अधिकारी डॉ. हेमंत मिसाळ, प्रा. दिपाली पवार उपस्थित होते.

दिनांक २५/९/२०१७ ते २७/९/२०१७ या कालावधित राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी दत्तकग्राम सालोड (हि.) या गावी उज्वला योजना, परसबाग निर्मिती, निर्मल संकलन, जलसंचन केंद्राची निर्मिती तसेच सुकन्या समृध्दी बद्दल कार्यशाळेच्या माध्यमातून गावक-यांना माहिती दिली.

दिनांक २१/१०/२०१७ रोजी गांधीजयंती निमित्त महाविद्यालयाच्या परिसरात व परिसराच्या आजुबाजूला श्रमदानाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. या प्रसंगी विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाचा परिसर व परिसराच्या आजुबाजूचा परिसर स्वच्छ केला.

दिनांक ११.१०.२०१७ रोजी रस्तासुरक्षा कार्यक्रमअंतर्गत वाढत्या अपघातांवर नियंत्रण मिळविण्याच्या दृष्टिने परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले.

दिनांक २२.०१.२०१८ ते २८.०१.२०१८ या कालावधित दत्तकग्राम सालोड (हि.) या गावी ग्रामीण शिबिराचे आयोजन करण्यात आले आहे. या शिबिरात एकूण ५२ मुली व ४८ मुले असे १०० स्वयंसेवक सहभागी होणार आहे.

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या शिबिराचे उद्घाटन आ. डॉ. पंकजभाऊ भोयर यांच्या हस्ते तसेच सरपंच श्री. बाबाराव वांदिले यांच्या अध्यक्षतेखाली करण्यात येणार आहे. या उद्घाटनप्रसंगी प्रमुख अतिथी म्हणून श्री. वसंतराव देशपांडे, श्री. माधवराव मिसाळ, प्रा. डॉ. प्रशांत कडवे, श्री. आशिषभाऊ कुचेवार उपस्थित असणार आहे.

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या शिबिरात सालोड (हि.) येथील गावक-यांसाठी आरोग्य तपासणी शिबिराचे आयोजन करण्यात येणार आहे. या शिबिरात दंत चिकित्सा, नेत्रतपासणी शिबिराचे विनाशुल्क आयोजन करण्यात येणार आहे. त्याचप्रमाणे शिबिरात रोजच्या भौतिकसत्रात श्री. हरिष इथापे, 'आजचा युवक व त्याचे देशासाठी असणारे योगदान,' तसेच श्री. गजेंद्र सुरकार 'अंधश्रेध्देत गुरफटलेला भारतीय समाज,'तसेच श्री. पंकज वंजारे,'भारतीय संविधान आणि युवकांची जबाबदारी,' या विषयावर मार्गदर्शन करणार आहे.

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या शिबिरात विद्यार्थ्यांच्या माध्यमातून गावाची स्वच्छता, सांस्कृतिक कार्यक्रमाच्या माध्यमातून गावातील लोकांच्या विचारांना दिशा देण्याचा प्रयत्न, समाजातील अनेक समस्यांवर पथनाटयाच्या माध्यमातून जनजागृती करण्यात येणार आहे.

राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या शिबिराचा समारोप दिनांक २७/०१/२०१८ ला संपन्न होणार आहे. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी राष्ट्रीय सेवा योजना जिल्हासमन्वयक डॉ. धनंजय सोनटक्के तर प्रमुख वक्ते म्हणून प्राचार्य डॉ. संजय धनवटे, श्री. बाबासाहेब मिसाळ, डॉ. प्रशांत कडवे, सौ. गिताताई झाडे मार्गदर्शन करणार आहे.

समाजशास्त्र विभाग

डॉ. हेमंत व्ही. मिसाळ
समाजशास्त्र विभागप्रमुख

महाविद्यालयात समाजशास्त्र विभागात पदवी अभ्यासक्रमाव्यतिरिक्त पदव्युत्तर अभ्यासक्रमसुध्दा उपलब्ध आहे. या विभागात दरवर्षी विद्यार्थी विद्यापीठाच्या गुणवत्ता यादीत येतात. या विभागाव्दारे सातत्याने राज्यस्तरीय व राष्ट्रीय चर्चासत्राचे अयोजन केल्या जाते.

त्याचप्रमाणे महाविद्यालयाच्या या विभागाच्या वतीने या सत्रात ‘युवा-संवाद’ कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. समाजशास्त्र विभाग तसेच जनजागृती मंच या स्वयंसेवी संस्थेच्या संयुक्त विद्यामानाने युवासंवाद या कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना समाजातील अनेक समाजिक समस्येची जाणीव करुन देण्यात आली व त्या समस्या सोडविण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी कसे प्रयत्न करावे याबद्दल मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच अनेक आजाराबद्दल जनजागृती करण्यात आली. या कार्यक्रमाला मार्गदर्शक म्हणून डॉ. सचिन पावडे, डॉ. बाळासाहेब हिवंज मार्गदर्शक म्हणून लाभले होते.

तसेच या विभागाच्या वतीने बी. ए. अंतीम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना वृध्दाश्रमातील वृध्दांच्या समस्या समजून घेण्याकरीता विद्यार्थ्यांची वृध्दाश्रमात भेट घडवून आणली. या भेटी दरम्यान विद्यार्थ्यांनी वृध्दाश्रमातील वृध्दांसोबत चर्चा करीत त्यांच्या अडचणी, समस्या जाणून घेतल्या व त्यांच्या सहवासात त्यांच्या सुखदु:खाची जाणीव करुन घेतली.

सत्राच्या सुरवातीला बी. ए. प्रथम सत्र च्या विद्यार्थ्यांचा ‘वेलकम प्रोग्राम’ घेण्यात आला. तसेच समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने अभ्यास मंडळाची स्थापना करण्यात आली. या कार्यक्रमाला प्राचार्य डॉ. प्रशांत कडवे तसेच डॉ. सोनटक्के उपस्थित होते. विभागाच्या वतीने मादक पदार्थाच्या दुष्परिणामाबद्दल कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यशाळेला डॉ. प्रशांत वाडीभस्मे यांनी मार्गदर्शन केले. समाजशास्त्र विभागाच्या वतीने रेमीडीयल प्रोग्राम चालविल्या जातात. यामध्ये बी. ए. प्रथम सत्र, बी. ए. तृतीय सत्र व बी. ए. अंतीम वर्षाचे प्रत्येकी २० याप्रमाणे ६० विद्यार्थी सहभाग घेतात. विभागाच्यावतीने विद्यार्थ्यांकडून २ घटक चाचणी परीक्षा व २ सरावपरिक्षेच्या माध्यमातून परिक्षेची तयारी केली जाते. समाजशास्त्र विभागात सहकारी प्राध्यापक म्हणून प्रा. दिपाली पवार, प्रा. प्रतिभा चौधरी कार्यरत आहे.

Annual Report (2017-18)
DEPARTMENT OF BIOTECHNOLOGY

Mrs. V. P. Ughade
HOD, Biotech Department

It is a pleasure to present the Biotechnology Departmental Annual Report of New, Arts, Commerce and Science College, Wardha.

As we reflect upon the past year, I am very proud of the achievements made by our deparment. Thanks to the dedication, hard work and leadershiop of our staff. Department of Biotechnology is well positinioned for a strong and vigbrant future, one in which the department continues to deliver on its mission of providing an affordable, highi quality eduction to our students. Within this report, you will read about the highlights of the past year. Our enrollment continues on a upward trend, reaching nearly 218 students in 2017-18 as more and more students are making NACSC their first choice. We offer degree in Science with the combination of Microbiology, Chemistry and Biotechnology and a post graduate degree in Biotechnology. This year, the students of our department achieve a great success in academics, sports, cultureal and community outreach programmers. Ms. Ankita Ubale, Ms. Renuka Umate, Ms. Pooja Kitey, Ms. Pallavi Choudhari and Mr. Sumit Hirani holds first rank in B. Sc. First, Second and Third Year and M. Sc. First and Second Year University Examination respectively.

Besides implementing the regular curriculum of the Rashtrasant Tukdoji Maharaj Nagpur University, Nagpur and department took an initiative in arranging a series of guest lecturers of expert academician as well as industrialist such as Department of Chemistry organizes guest lecture of prof. Mohbansi, Assist. Professor, J. B. College of Science, Wardha department of Microbiology organizes guest lecture of Mr. Mayuresh Patil, Mahyco Seeds pvt. Ltd. Department of Biotechnology jointly with chemistry and mocrobilogy departments organized a series of Guest lecturer of Prof. Pravin Pohekar, Pune University on bioinformatics visits to different departments of national repute, industries etc. to costmized the needs of graduate as well as post graduate students are also arranged such as Graduate and post graduate students of department of biotechnology visited National Research Centre for citrus, Nagpur, Matoshri Nursery, Umari Meghe, Wardha, Jai Hanuman Plant Biotech pvt. Ltd. Akot. We are also pleased to mention that biotech department students, faculty and alumni distinguishes themselves through their achievements as award, community service, and in research department of Biotechnology celebrates WILD LIFE WEEK from 1/10/2017 to 7/10/2017. Various programmes were conduced during this week like exhibition and workshop on awareness towards biodiversity state level elocution competition, wild life photography, grand ralley etc. B. Sc. III sem. Student of department of biotechnology won first prize in state level edlocution competition held at NACSC Wardha. Student of B. Sc. V th Sem. Mr. Lalit Salwe was elected as president of young inspirator Network at District Level a movement run by sakal group of Newspaper. Department organizes essay competition on the occasion of Swami Vivekanand Jayanti, Teacher;s Day, Fairwell for UG and PG final year students. PG and UG students of the department conducts various extension activities Viz. Hemoglobin check-up camp for blind students of Rashtrasant Tukdoji Andh Vidyalaya, Wardha, Workshop on water purification at Rashtrasant Tukdoji Vidyalaya, Wardha.

As we build upon our many accomplishments, across our campuses and our communities, we thank you for your continued support of president and principal New Arts, Commcerce and Science College and our students. Your support truly engergizes our college community, ensures our future success and allows us to prepare an increasing number of students for in demand careers and enriched lives.

Annual Report (2017-18)
Department of Commerce and Management

The department of Commerce and Management is submitting the Annual report for session 2017-18.

We have pleased to share that, we have resumed the course of M. Com. (English) this year and has enrolled 57 students in the course.

On 1st August, 2017 department has organized induction programme for the new admitted students in the college. This has helped students to have more information about the college, faculty and facilities which is provided to the students. This is the welcome programme for the new admitted students.

On 6th September, 2017 department has organized First unit test for senior & Junior College.

On 15th September, 2017 department has organized ppt presentation for Management students. On marketing strategy used various companies for sale this products.

On 16th October, 2017 deparment organized a seminar on “Personalilty Development PRogramme” by Dr. Sanjay C. Raghatate. (Oxford speaker’s Academy) This seminar help students to wave mind strong. He had developed the personality mind of the students with the help his speech for the personality development of students. For example – how to face interview, how to entering in our classroom. This was the motivate all students due to this speech.

On 30th October, 2017 department organized a seminar on “Skill Development Programme” by Ashwini Verulkar. This seminar help to the students how developed the skill to tackle the problems.

On 6th November 2017, department has organized First Term Examination for Senior & Junior College.

On dated 20th December 2017 department organized a seminar on “Basic Accounting Concept” by Prof. Yogesh Kute. This seminar helps to understand to students Basic Terminology and Basic Accounting Concept.

On dated 13th January 2018 Department organized an Industrial Visit to Coca Cola Company, Butibori, Nagpur.

Annual Report (2017-18)
Department of English

After commencement of the session 2017-18 in Jul. 2017, regular classes for English and English Literature began. The classes for BA Sem. I English and English Literature began in Jul. 2017 and therafter the classes of BA-II and BA-III commenced with successive declaration of the result.

The department of Englishi started conducting the classes regularly. This year onwards, semester pattern for BA has been introduced. Therefore, the students were briefed about the pattern of the exam and the submission of assignment for their internal assessment marks. Then, the students were introduced to the various aspects of the college and its functionaries. They were familiarized with the new situation and surroundings of the college. Also, the aims and objectives of maintenance of etiquette and discipline in the collge were made knownk to the newcomers.

The deparment was established with the establishment of the college in 1996. Since then, it started functioning with undergraduate courses. During this year, the department conducted a workshop on communication skills in English, Personality Development and English Grammar for the benefit of the students. The students from BA, B. Sc. (Biotech) and B. Sc. (Computer Science) participated in this workshop. The students were enthusiastic about the workshop and the factulties also took interest to solve their queries.

The department conducted remedial coaching classess for the students belonging to the SC/ST/OBC Categories. English being one of the killer subjects, the foucs of learning was on improving the language and communication skills in English, both verbal and non-varbal. The deparment conducted soft skills classess wherein the students were exposed to manners and etiquettes along with interview techniques. The students were also exposed to English Newspaper reading. In the class room, they were given some useful tips to produce good results during the events. Also, the Department conducted various practice tests for the students to prepare them for the various exams.

The department also carried out its social responsibility by carrying out classes for weaker students in English and Sandipani School in Wardha. The students were much benefited by this exercise. The deparment also made collaboration with Aniket College of Social Work, Wardha and conducted classes in the premises. The faculty of this college visited their college and their faculty visited our college for the conduct of lecture series. The faculty exchange programme was implemented successfully and students were benefited in the communication skill in English.

Annual Report (2017-18)
Department of Computer Science

The deparment of Computer Science is submitting the Annual Report for session 2017-18. We are pleased to share that, we have resumed the course of B. Sc. (Computer Science) and has enrolled 101 students in the course.

From 1st July the session has been started for Semester, Department has organized induction and welcome program for the students. This will help students to be acquainted with faculty, college and institution.

On 1st August 2017 a department has organized program on Birth Anniversary of Lokshahir Annabhau Sathe and death anniversary of Lokmanya Balgangadhar Tilak. The president of this program was Dr. P. R. Kadwe (Principal, NACSC, Wardha).

On 5th September 2017 a department students has arranged a "Teachers Day" program for all the teaching staff and non-teaching staff members of all deparment. The president of this program was Dr. P. R. Kadwe (Principal, NACSC, Wardha) and Chief Guest was Prof. Vandana Palsapure, Ughade Madam and Ingole Madam. It was really an unforgettable event for all students had arranged different games and gifts for the teachers and teacher also participated in that games and had enjoyed much.

On 14th September 2017 department organized a program on Hindi Day. The president of this program was Dr. P. R. Kadwe (Principal, NACSC, Wardha) and prof. Ashwini Bhende. She delivered a speech on why we are celebrating Hindi Day in India and also told the importance of Hindi Language. On the Occasion of Hindi Day an essay competition was conducted by deparment for students.

On 27th September 2017 our department in collaboration with Daksha Nagrik Foundation organized a program of self-defense program for students. The speaker of this program was Mr. Padile Saheb (DYSP, Wardha), Mr. Vijay Magar (Police Inspector, Ramnagar Wardha), Palsapure Madam and Daksha Foundation Chairman Prakash Khandar, Secretary Vyankatesh Bunde.

On 3rd October our deparment organized District Level Wild Life Photo and Poster Exhibition on the occasion of wild life, Many students from various colleges were participated in exhibition. This exhibition was inaugurated by Mrs. Kanchantai Bhoyar, Prof. Ingole Mam (HoD of Home Economics) and Mr. Prashant Kadwe (Principal NACSC, Wardha).

Our Department was also conducted a class Seminar and PPT Presentation to B. Sc. Students for improving their presentation skill, self confidance. Our department also conducted a unit test and term examination for students.